

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/801**z dne 20. maja 2015**

o referenčnem dokumentu v zvezi z dobro prakso okoljskega ravnanja, kazalniki okoljske uspešnosti za posamezne sektorje in merili odličnosti za sektor trgovine na drobno v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 vropskega parlamenta in Sveta o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2015) 3234)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), razveljavitvi Uredbe (ES) št. 761/2001 ter odločb Komisije 2001/681/ES in 2006/193/ES ⁽¹⁾ in zlasti člena 46(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 1221/2009 določa, da mora Komisija pripraviti sektorske referenčne dokumente ob posvetovanju z državami članicami in drugimi deležniki. Ti sektorski referenčni dokumenti morajo vsebovati dobro prakso okoljskega ravnanja, kazalnike okoljske uspešnosti za posamezne sektorje ter po potrebi merila odličnosti in sisteme za ocenjevanje ravni okoljske uspešnosti.
- (2) V sporočilu Komisije „Priprava delovnega načrta, ki določa okvirni seznam sektorjev za sprejetje sektorskih in medsektorskih referenčnih dokumentov v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS)“ ⁽²⁾ sta določena delovni načrt in okvirni seznam prednostnih sektorjev za sprejetje sektorskih in medsektorskih referenčnih dokumentov, vključno s sektorjem trgovine na debelo in drobno.
- (3) Sektorski referenčni dokumenti za posamezne sektorje, ki vključujejo dobre prakse okoljskega ravnanja, kazalnike okoljske uspešnosti ter po potrebi merila odličnosti in sisteme za ocenjevanje ravni okoljske uspešnosti, so potrebni, saj organizacijam pomagajo, da se bolje osredotočajo na najpomembnejše okoljske vidike določenega sektorja.
- (4) Ukrepi iz tega sklepa so skladni z mnenjem odbora, ustanovljenega v skladu s členom 49 Uredbe (ES) št. 1221/2009 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sektorski referenčni dokument v zvezi z dobro prakso okoljskega ravnanja, sektorskimi kazalniki okoljske uspešnosti in merili odličnosti za sektor trgovine na drobno je določen v Prilogi.

Člen 2

Organizacija v sektorju trgovine na drobno, ki je registrirana v sistemu EMAS, mora v okoljski izjavi pojasniti, kako so se dobre prakse okoljskega ravnanja in merila odličnosti, opisani v sektorskem referenčnem dokumentu, uporabili za opredelitev ukrepov ter morebiti tudi za določitev prednostnih nalog za izboljšanje okoljske uspešnosti.

⁽¹⁾ UL L 342, 22.12.2009, str. 1.

⁽²⁾ UL C 358, 8.12.2011, str. 2.

Člen 3

Organizacijam, registriranim v sistemu EMAS, ni treba izpolnjevati meril odličnosti iz sektorskega referenčnega dokumenta, saj zaradi prostovoljne narave sistema EMAS same ocenijo izvedljivost meril v smislu stroškov in koristi.

Člen 4

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju, 20. maja 2015

Za Komisijo
Karmenu VELLA
Član Komisije

PRILOGA

1. UVOD

Ta dokument je prvi sektorski referenčni dokument (SRD) v skladu s členom 46 Uredbe (ES) št. 1221/2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS). Za lažje razumevanje tega SRD sta v tem uvodu opisana pravni okvir in uporaba SRD.

SRD temelji na podrobnem znanstvenem in političnem poročilu ⁽¹⁾, ki ga je pripravil Inštitut za tehnološka predvidevanja (IPTS), ki je eden od sedmih inštitutov Skupnega raziskovalnega središča Evropske komisije (JRC).

Pravni okvir

Sistem Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), v katerem lahko organizacije sodelujejo prostovoljno, je bil uveden leta 1993 z Uredbo Sveta (EGS) št. 1836/93 ⁽²⁾. Pozneje je bil sistem EMAS dvakrat obsežno spremenjen, in sicer z:

— Uredbo (ES) št. 761/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾, ter

— Uredbo (ES) št. 1221/2009.

Pomemben nov element zadnje spremembe, ki je začela veljati 11. januarja 2010, je priprava sektorskih referenčnih dokumentov (SRD), ki izražajo dobro prakso okoljskega ravnanja za posamezne sektorje, kar je bilo uvedeno s členom 46 Uredbe (ES) št. 1221/2009. SRD vključujejo dobre prakse okoljskega ravnanja, kazalnike okoljske uspešnosti za posamezne sektorje ter po potrebi merila odličnosti in sisteme za ocenjevanje ravni okoljske uspešnosti.

Kako razumeti in uporabljati ta dokument

Sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) je sistem, v katerem lahko organizacije, ki se zavežejo nenehnemu okoljskemu izboljševanju, sodelujejo prostovoljno. V zvezi s tem ta sektorski referenčni dokument (SRD) določa sektorske smernice za sektor trgovine na drobno ter izpostavlja številne možnosti za izboljšanje in dobre prakse. Namen SRD je, da pomaga in zagotavlja podporo vsem organizacijam, ki nameravajo izboljšati svojo okoljsko uspešnost, tako da zagotavlja zamisli in navdih ter praktične in tehnične smernice.

SRD se nanaša predvsem na organizacije, ki so že registrirane v sistemu EMAS, organizacije, ki razmišljajo, da bi se registrirale v sistem EMAS v prihodnosti, in organizacije, ki izvajajo drug sistem okoljskega ravnanja, ali tiste, ki nimajo uradnega sistema okoljskega ravnanja in želijo izvesti več o dobrih praksah okoljskega ravnanja, da bi izboljšale svojo okoljsko uspešnost. Zato je cilj tega dokumenta spodbujati vse organizacije in akterje iz sektorja trgovine na drobno k osredotočanju na ustrezne neposredne in posredne okoljske vidike ter iskanju informacij o dobrih praksah, poleg tega pa tudi k osredotočanju na ustrezne sektorske kazalnike okoljske uspešnosti za merjenje okoljske uspešnosti in merila odličnosti.

V skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 morajo organizacije, ki so registrirane v sistemu EMAS, pripraviti okoljsko izjavo (člen 4(1)(d)). Pri ocenjevanju okoljske uspešnosti se upošteva ustrezni SRD. Poleg tega je v Sklepu Komisije 2013/131/EU ⁽⁴⁾ o uvedbi navodil za uporabnike, v katerih so predstavljeni koraki, ki jih je

⁽¹⁾ Znanstveno in politično poročilo je javno na voljo na spletnem mestu JRC/IPTS na naslednjem naslovu: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/RetailTradeSector.pdf>. Zaključki v zvezi z dobrimi praksami okoljskega ravnanja in njihovo uporabo ter opredeljeni posamezni kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti iz tega sektorskega referenčnega dokumenta temeljijo na ugotovitvah iz znanstvenega in političnega poročila. V slednjem so na voljo vse sekundarne informacije in tehnične podrobnosti.

⁽²⁾ Uredba Sveta (EGS) št. 1836/93 z dne 29. junija 1993 o prostovoljnem sodelovanju gospodarskih družb industrijskega sektorja v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (UL L 168, 10.7.1993, str. 1).

⁽³⁾ Uredba (ES) št. 761/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2001 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) (UL L 114, 24.4.2001, str. 1).

⁽⁴⁾ Sklep Komisije 2013/131/EU z dne 4. marca 2013 o uvedbi navodil za uporabnike, v katerih so predstavljeni koraki, ki jih je treba opraviti za pristop k sistemu EMAS, v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) (UL L 76, 19.3.2013, str. 1).

treba opraviti za pristop k sistemu EMAS (v nadaljnjem besedilu: navodila za uporabnike sistema EMAS), obravnavan tudi pravni značaj sektorskih referenčnih dokumentov EMAS. V navodilih za uporabnike sistema EMAS in navedenem sklepu je določeno, da mora organizacija, ki je registrirana v sistemu EMAS, v okoljski izjavi pojasniti, kako se je SRD, če je bil na voljo, upošteval, tj. kako se je SRD uporabil za opredelitev ukrepov in morebiti tudi za določitev prednostnih nalog za (nadaljnje) izboljšanje okoljske uspešnosti. Poleg tega je v navedenem sklepu določeno tudi, da organizacijam ni treba izpolnjevati opredeljenih meril odličnosti, saj zaradi prostovoljne narave sistema EMAS same ocenijo izvedljivost meril v smislu stroškov in koristi.

Informacije v tem dokumentu temeljijo na neposrednih podatkih, ki so jih predložili deležniki, in poznejši analizi, ki jo je izvedlo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije. Tehnična delovna skupina, v kateri so bili strokovnjaki in deležniki iz sektorja, in Skupno raziskovalno središče Evropske komisije sta združila svoje strokovno znanje ter se dogovorila o opisanih merilih in jih odobrila. To pomeni, da zagotovljene informacije o ustreznih sektorskih kazalnikih okoljske uspešnosti in merila odličnosti iz tega dokumenta ustrezajo ravnam okoljske uspešnosti, ki jih lahko dosežejo najuspešnejše organizacije iz sektorja. V zvezi z okoljsko izjavo se člen 4(1)(d) Uredbe (ES) št. 1221/2009 sklicuje na Prilogo IV k navedeni uredbi, v kateri je navedeno, da okoljska izjava vključuje tudi poročanje o glavnih kazalnikih in drugih ustreznih obstoječih kazalnikih okoljske uspešnosti. Tako imenovani „drugi ustrezní obstoječi okoljski kazalniki uspešnosti“ (točka 3 dela C Priloge IV) se nanašajo na bolj posebne okoljske vidike, določene v okoljski izjavi, pri čemer se o teh kazalnikih poroča skupaj z glavnimi kazalniki. V ta namen se upošteva tudi SRD (točka 3 dela C Priloge IV). Če je to upravičeno iz tehničnih razlogov, lahko organizacija sklene, da eden ali več glavnih kazalnikov EMAS ali eden ali več sektorskih kazalnikov iz SRD zanj ni pomembnih in ji o njih ni treba poročati. Trgovcu na drobno iz neživilskega sektorja na primer ni treba poročati o kazalnikih energetske učinkovitosti za hlajenje komercialnih živil, saj to zanj ni pomembno. Pri izbiranju ustreznih kazalnikov bi bilo treba upoštevati, da so nekateri kazalniki tesno povezani z izvajanjem nekaterih dobrih praks. Zato je njihova uporaba omejena na organizacije, ki izvajajo take dobre prakse okoljskega ravnanja. Če pa dobra praksa okoljskega ravnanja ustreza organizaciji, je priporočljivo, da organizacija, tudi če je ne uporablja, poroča o povezanem kazalniku, da se vsaj določi primerljivo izhodišče.

Predstavljeni kazalniki so bili izbrani zato, ker jih zgledne organizacije iz sektorja najpogosteje uporabljajo. Organizacije lahko preverijo, kateri od izbranih kazalnikov okoljske uspešnosti (ali ustreznih nadomestnih možnosti) so najprimernejši v posameznem primeru.

Okoljski preveritelji EMAS preverijo, ali je organizacija upoštevala SRD pri pripravi okoljske izjave (člen 18(5)(d) Uredbe (ES) št. 1221/2009) in kako ga je upoštevala. To pomeni, da akreditirani okoljski preveritelji pri opravljanju dejavnosti potrebujejo dokaze organizacije o tem, kako se je upošteval SRD. Ne preverjajo skladnosti z opisanimi merili odličnosti, temveč dokaze o tem, kako se je SRD uporabil kot navodilo za določitev ustreznih prostovoljnih ukrepov, ki jih lahko organizacija izvede za izboljšanje svoje okoljske uspešnosti.

Registracija EMAS je stalen proces. To pomeni, da organizacija vsakič, ko namerava izboljšati (in pregleduje) svojo okoljsko uspešnost, preveri posamezne teme v SRD, da bi dobila navdih za nova vprašanja, ki bi jih morala obravnavati v okviru postopnega pristopa.

Struktura sektorskega referenčnega dokumenta

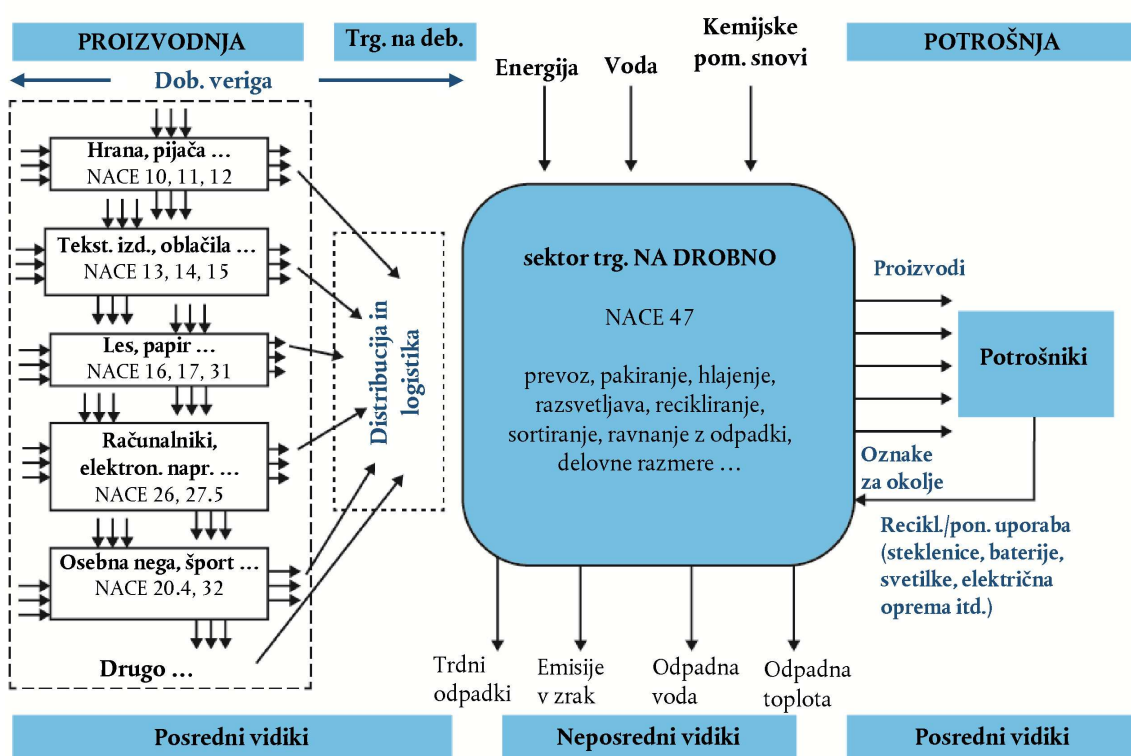
Ta dokument je sestavljen iz štirih poglavij. V poglavju 1 je predstavljen pravni okvir sistema EMAS in opisan način uporabe tega dokumenta, medtem ko je v poglavju 2 opredeljeno področje uporabe tega SRD. V poglavju 3 so na kratko opisane različne dobre prakse okoljskega ravnanja in informacije o njihovi uporabi, predvsem v zvezi z novimi in obstoječimi obrati in/ali novimi in obstoječimi trgovinami ter malimi in srednjimi podjetji (MSP). Poleg tega so za vsako dobro prakso okoljskega ravnanja navedeni ustrezni kazalniki okoljske uspešnosti in povezana merila odličnosti. Pri posameznih opisanih ukrepih in tehnikah je navedenih več kazalnikov okoljske uspešnosti, da bi se upoštevalo dejstvo, da se v praksi uporabljajo različni kazalniki.

Nazadnje je v poglavju 4 predstavljena obsežna tabela z najpomembnejšimi kazalniki okoljske uspešnosti, ustreznimi razlagami in povezanimi merili odličnosti.

2. PODROČJE UPORABE

Ta SRD se nanaša na okoljsko ravnanje organizacij iz sektorja trgovine na drobno. Ta sektor je v okviru statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti, uvedene z Uredbo (ES) št. 1893/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, opredeljen z oznako NACE 47 (NACE Rev. 2): „Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili“. Trgovina na drobno s storitvami, npr. storitvami restavracij, frizerskimi storitvami in storitvami potovalnih agencij, je izključena.

Sektor zajema celotno vrednostno verigo proizvodov, ki se prodajajo v trgovinah na drobno, kot je opisano v spodnji shemi vnosov/iznosov.

Slika 2.1

Pregled vnosov in iznosov v sektorju trgovine na drobno

Glavni okoljski vidiki, ki jih morajo obravnavati organizacije iz sektorja trgovine na drobno, so določeni v tabeli 2.1.

V tabeli so za vsako kategorijo prikazani vidiki, ki jih zajema ta SRD. Ti okoljski vidiki so bili izbrani kot najpomembnejši za trgovce na drobno. Vendar bi bilo treba okoljske vidike, ki jih morajo obravnavati posamezni trgovci na drobno, oceniti za vsak primer posebej. Pomembni so lahko tudi okoljski vidiki, kot so odpadna voda, nevarni odpadki, biotska raznovrstnost ali materiali za druga področja, ki niso navedena.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 1893/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o uvedbi statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Revizija 2 in o spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 3037/90 kakor tudi nekaterih uredb ES o posebnih statističnih področjih (UL L 393, 30.12.2006, str. 1).

Tabela 2.1

Glavni okoljski vidiki, ki jih zajema ta dokument

Kategorija	Vrsta vidika ⁽¹⁾	Vidiki, ki jih zajema ta dokument
Energetska učinkovitost	neposreden vidik	stavbe, sistemi za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo, hlajenje, razsvetljava, naprave, obnovljivi viri energije, spremljanje porabe energije
Emisije v zrak	neposreden vidik	hladilna sredstva
Dobavna veriga	posreden vidik	poslovne strategije, prednostno razvrščanje proizvodov, mehanizmi za izboljšanje, urejanje izbire, okoljska merila, obveščanje in širjenje, okoljsko označevanje (vključno s proizvodi lastne blagovne znamke ⁽²⁾)
Prevoz in logistika	neposreden/posreden vidik	spremljanje, javna naročila, odločanje, načini prevoza, distribucijsko omrežje, načrtovanje, zasnova embalaže
Odpadki	neposreden vidik	odpadna hrana, pakiranje, sistemi za vračanje
Materiali in viri	neposreden vidik	poraba papirja
Voda	neposreden vidik	zbiranje in čiščenje deževnice
Vpliv na potrošnike	posreden vidik	okoljski vidiki, povezani s potrošnjo, npr. plastične vrečke

⁽¹⁾ To je približna klasifikacija vrste okoljskih vidikov v skladu z opredelitvami iz Uredbe (ES) št. 1221/2009. Neposrednost ali posrednost vsakega okoljskega vidika bi bilo treba oceniti za vsak posamezen primer.

⁽²⁾ Proizvodi, ki jih proizvede ena družba, vendar se prodajajo pod blagovno znamko druge družbe (npr. blagovno znamko trgovca na drobno). Proizvodi lastne blagovne znamke se imenujejo tudi zasebne znamke.

Posledično so dobre prakse okoljskega ravnanja, ki so predstavljene, razvrščene v naslednje skupine:

- dobre prakse okoljskega ravnanja za izboljšanje energetske učinkovitosti, vključno z ravnanjem s hladilnimi sredstvi,
- dobre prakse okoljskega ravnanja za izboljšanje okoljske trajnosti maloprodajnih dobavnih verig,
- dobre prakse okoljskega ravnanja za izboljšanje prevoza in logistike,
- dobre prakse okoljskega ravnanja v zvezi z odpadki,
- druge dobre prakse okoljskega ravnanja (zmanjšana poraba papirja in uporaba okolju prijaznejšega papirja za komercialne publikacije, zbiranje in ponovna uporaba deževnice ter vplivanje na okoljsko vedenje potrošnikov).

Dobre prakse okoljskega ravnanja zajemajo najpomembnejše okoljske vidike sektorja.

3. DOBRE PRAKSE OKOLJSKEGA RAVNANJA, SEKTORSKI KAZALNIKI OKOLJSKE USPEŠNOSTI IN MERILA ODLIČNOSTI ZA SEKTOR TRGOVINE NA DROBNO

3.1 Energetska učinkovitost, vključno z ravnanjem s hladilnimi sredstvi

3.1.1 Projektiranje in nadgradnja ovoj stavb za optimalno energetska učinkovitost

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se izboljša ovoj stavb obstoječih trgovcev na drobno, da bi se z uporabo tehnik, kot so tiste v tabeli 3.1, izgube energije zmanjšale na sprejemljivo in izvedljivo raven. Dobra praksa okoljskega ravnanja je tudi, da se optimizira zasnova ovoj stavb, da bi se izpolnili zahtevni standardi, ki presegajo obstoječe predpise, zlasti za nove stavbe.

Tabela 3.1

Elementi ovoja stavb in povezane tehnike

Element ovoja	Tehnika
Stena/fasada/streha/tla – strop kleti	zamenjava izolacijskih materialov
	tehnike za povečanje debeline izolacije
Okna/zasteklitev	prehod na učinkovitejšo zasteklitev
	prehod na učinkovitejše okenske okvirje
Senčenje	uporaba zunanjih in notranjih naprav za senčenje
Zračna tesnost	boljša vrata
	hitra vrata
	zatesnitev
	uvedba vmesnih prostorov
Splošni ovoj	orientacija
	vzdrževanje

Uporaba

S tehničnega vidika je ta dobra praksa okoljskega ravnanja izvedljiva za vsako novo in obstoječo stavbo ali stavbno enoto. Najemniki lahko izvajajo mehanizme, da bi vplivali na lastnike, pri čemer bi se morali zavedati pomena ovoja stavb za njihovo okoljsko uspešnost. Za nadgradnjo ovoja stavb so potrebne znatne naložbe. Na splošno ta dobra praksa okoljskega ravnanja omogoča prihranke stroškov, vendar z dolgimi dobami povračila naložb, zato je za znižanje stroškov priporočljivo, da se uporablja skupaj z drugimi večjimi obnovitvenimi deli v zvezi s trgovino (npr. oblika trgovine, razsvetljava, varnost, konstrukcijski posegi, razširitve itd.).

Uporaba te dobre prakse okoljskega ravnanja za **mala podjetja** ⁽¹⁾ je zaradi potrebnih visokih naložb in pomanjkanja vpliva na značilnosti stavb običajno precej omejena.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b1) Specifična poraba energije na m ² prodajne površine za ogrevanje, hlajenje in klimatizacijo v višini največ 0 kWh/m ² na leto, če je odpadno toploto pri hlajenju mogoče ponovno uporabiti. V nasprotnem primeru v višini največ 40 kWh/m ² na leto za nove stavbe ter 55 kWh/m ² na leto za obstoječe stavbe ⁽¹⁾ .
(i2) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto v smislu primarne energije.	

⁽¹⁾ To merilo je mogoče obravnavati tudi z vidika Direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb in nacionalnih opredelitev pojma skoraj nič-energijske stavbe. Primer tega je mejna vrednost 20 kWh/m² na leto (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52013DC0483>).

⁽¹⁾ Malo podjetje je opredeljeno kot podjetje, ki ima manj kot 50 zaposlenih in ima letni prihodek in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR (Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, majhnih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36)).

3.1.2 Projektiranje prostorov za obstoječe in nove sisteme za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se nadgradijo obstoječi sistemi za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo, da bi se zmanjšala poraba energije in izboljšala kakovost zraka v zaprtih prostorih. Dobra praksa okoljskega ravnanja je tudi, da se optimizira projektiranje sistemov za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo v novih stavbah ter da se uporabljajo inovativni sistemi, da bi se zmanjšala potreba po primarni energiji in povečala učinkovitost.

Uporaba dobrih praks projektiranja bi morala omogočiti čim boljšo vgradnjo znotraj ovoja stavb, pri čemer se je treba izogibati predimenzioniranosti in uporabljati orientacijo stavbe za zmanjšanje skupne porabe energije. Za nove trgovine je lahko pomembna zlasti uporaba zasteklitve, odpadne toplote pri hlajenju, obnovljivih virov energije, toplotnih črpalk in drugih inovativnih sistemov. V zvezi z vzdrževanjem sistemov za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo se za dobre prakse štejejo sistemi za spremljanje kakovosti zraka v zaprtih prostorih in gospodarjenje z energijo.

Uporaba

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se v celoti uporablja za nove stavbe. Nadgradnja sistema za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo, da bi se zmanjšala poraba energije, je možna tudi v vsaki obstoječi stavbi, čeprav bi bil učinek nadgradnje odvisen od značilnosti stavbe. Podnebni vpliv je zelo pomemben za izbiro tehnik, ki jih je mogoče izvesti. V obstoječi stavbi je ob sprejemljivi gospodarski uspešnosti mogoče le delno uporabljati nove sisteme za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo, npr. obrate za soproizvodnjo in sisteme za ponovno uporabo toplote, ter koncepte celostnega projektiranja, kot je standard za pasivne hiše. Oblika trgovine ima velik vpliv na uspešnost sistemov za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo, zlasti v zvezi s specifikacijami projektiranja, ki se nanašajo na proces hlajenja, pri katerem je mogoče ponovno uporabiti veliko odpadne toplote.

Za mala podjetja je lahko stopnja vpliva na zasnovo sistemov za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo zanemarljiva, čeprav bi morala ta podjetja sodelovati pri izvajanju in spodbujanju opisane dobre prakse okoljskega ravnanja.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b1) Specifična poraba energije na m ² prodajne površine za ogrevanje, hlajenje in klimatizacijo v višini največ 0 kWh/m ² na leto, če je odpadno toploto pri hlajenju mogoče ponovno uporabiti. V nasprotnem primeru v višini največ 40 kWh/m ² na leto za nove stavbe ter 55 kWh/m ² na leto za obstoječe stavbe.
(i2) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto v smislu primarne energije.	

3.1.3 Uporaba konceptov celostnega projektiranja stavb

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se uporabljajo koncepti celostnega projektiranja za celo stavbo ali njene dele, da bi se zmanjšala potreba po energiji v trgovini. Celostni koncepti omogočajo manjšo porabo energije in nižje povezane stroške stavbe, hkrati pa ustvarjajo dobre toplotne pogoje ugodja za stanovalce. Nekatere zgledne zahteve so navedene v tabeli 3.2.

Tabela 3.2

Primeri zahtev za koncepte celostnega projektiranja

Zahteve	Primeri ukrepov za izpolnitev zahtev
Potreba po energiji za ogrevanje in hlajenje prostorov v stavbi mora biti nižja od 15 kWh/m ² na leto.	Boljša izolacija. Priporočene U-vrednosti so manjše od 0,15 W/m ² K.
Specifična toplotna obremenitev ne sme presegati 10 W/m ² .	Projektiranje brez toplotnih mostov.
Prostornina zraka, ki uide iz stavbe v eni uri, ne sme presegati 0,6-kratnika prostornine stavbe.	U-vrednosti oken so manjše od 0,85 W/m ² K.
Skupna poraba primarne energije ne sme biti večja od 120 kWh/m ² na leto.	Zračna tesnost. Mehansko prezračevanje s ponovno uporabo toplote iz odpadnega zraka.
	Namestitve solarnih toplotnih sistemov ali toplotnih črpalk (končna potreba po energiji izključuje prispevek sončne in okoljske energije, porabljene na kraju samem za proizvodnjo toplote).

Uporaba

Celostni koncepti se običajno izvajajo med projektiranjem novih stavb. Koncept je delno primeren tudi za obstoječe stavbe, saj je mogoče povezati več elementov brez visokih stroškov naložb. Na odločitev o uporabi tega koncepta lahko vplivajo tudi podnebne razmere. Standard za pasivne hiše so na primer razvili večinoma nemški in švedski raziskovalci, vendar se lahko izvaja tudi v toplejših podnebjih. Stroški naložb v stavbo, projektirano v skladu z zglednimi celostnimi pristopi, ne presegajo 10–15 % dodatnih stroškov v primerjavi z običajno gradnjo. Iz analize stroškov življenjskega cikla je razvidno, da so za zasnovo stavbe po standardu pasivne hiše značilni minimalni stroški življenjskega cikla, saj je sistem za ogrevanje, ki je potreben, razmeroma preprost, moč nameščenega ogrevanja pa je omejena.

Za mala podjetja je uporabo konceptov celostnega projektiranja za zmanjšanje potrebe po energiji v novih stavbah mogoče obravnavati kot stroškovno učinkovito javno naročilo brez kakršnih koli posebnih omejitev, razen dodatne začetne naložbe.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b1) Specifična poraba energije na m ² prodajne površine za ogrevanje, hlajenje in klimatizacijo v višini največ 0 kWh/m ² na leto, če je odpadno toploto pri hlajenju mogoče ponovno uporabiti. V nasprotnem primeru v višini največ 40 kWh/m ² na leto za nove stavbe ter 55 kWh/m ² na leto za obstoječe stavbe.
(i2) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto v smislu primarne energije.	

3.1.4 Povezovanje sistema za hlajenje ter sistema za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se odpadna toplota pri ciklu hlajenja ponovno uporabi in čim bolj izkoristi. V nekaterih okoliščinah lahko trgovci z živili na drobno proizvajajo odvečno toploto tudi po tem, ko jo uporabijo za ogrevanje prostorov, pri čemer je to toploto mogoče dovajati tudi drugim delom iste stavbe ali drugim stavbam.

Uporaba

Ukrepe bi bilo treba upoštevati za nove ali obstoječe stavbe trgovcev z živili na drobno, pri čemer bi bili rezultati delovanja teh sistemov odvisni od različnih dejavnikov, in sicer:

- velikosti in uporabe stavbe: trgovine velikih trgovcev na drobno običajno niso edine v stavbi. Zato so sosednje trgovine (npr. majhne trgovine v nakupovalnem središču) potencialni porabniki odvečne toplote. Trgovina z živili s tipično hladilno obremenitvijo in optimiziranim ovojem bi načeloma lahko ponovno uporabila dovolj energije, da bi lahko ogrevala dvakrat večjo površino, kot je njena,
- projektiranja in vzdrževanja sistema za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo: vsi elementi sistema za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo bi morali biti pravilno projektirani in vzdrževani. Zelo priporočljive tehnike so ponovna uporaba toplote iz odpadnega zraka, nadzor ventilacije s senzorji za CO₂ na zahtevo ter spremljanje zračne tesnosti in kakovosti zraka v zaprtih prostorih,
- hladilne obremenitve: manjše trgovine nudijo več ohlajenega blaga na kvadratni meter prodajne površine, učinkovitost hlajenja pa je manjša. Poleg tega je pomemben tudi trend povečevanja količine razpoložljivega ohlajenega blaga. Velikost trgovine ne vpliva na tehnično uporabo integriranih pristopov, vendar je za majhne trgovine stroškovna učinkovitost celotnega sistema manjša,
- podnebnih razmer: v hladnih podnebjih je hladilna obremenitev manjša kot v toplejših regijah. Hkrati pa stavbe v severni Evropi potrebujejo veliko toplote, tako da bi bilo povezovanje odvisno od kakovosti ovoja stavb. V najtoplejših podnebjih, npr. v evropskih sredozemskih državah, je lahko potreba po hlajenju zelo velika, zračna tesnost stavbe pa lahko prispeva k večjim notranjim dobitkom. Zato je potrebna optimizirana zasnova prezračevanja. Priporočljivi tehniki sta tudi mehansko hlajenje ponoči in spreminjajoča se notranja temperatura (npr. 21–26 °C),

- temperature okolja: pri integraciji cikla hlajenja obstaja omejitev temperature okolice, ki je odvisna od zasnove sistema in pri kateri stopnja proizvodnje odpadne toplote ne zadostuje za ohranjanje ugodne temperature v stavbah. Lahko je potreben dodaten vir ogrevanja, vendar je to spet odvisno od kakovosti ovoja stavb,
- lastništva stavb: veliko trgovin je v stanovanjski ali poslovni stavbi, ki je v lasti tretje osebe. Zato morajo pri boljšem vključevanju ponovne uporabe toplote sodelovati dejanski lastniki stavb.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za vsak nov in obstoječ sistem za hlajenje, nameščen v novih ali obnovljenih trgovinah, pri čemer se (glede na navedene pogoje) v celoti uporablja za **mala podjetja**. Vendar mala podjetja lahko potrebujejo zunanjo tehnično pomoč.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b2) Poraba energije za ogrevanje prostorov v višini 0 kWh/m ² na leto (brez sistema za ogrevanje), če je odpadno toploto pri hlajenju mogoče ponovno uporabiti.
(i3) Ponovno uporabljena toplota iz sistema za hlajenje na m ² (prodajne površine) na leto.	

3.1.5 Spremljanje energetske učinkovitosti trgovin

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se spremlja poraba energije pri procesih v trgovini (vsaj tistih, pri katerih se porabi največ energije, kot so ogrevanje, hlajenje, razsvetljava itd.) ter na ravni trgovine in/ali organizacije. Dobra praksa okoljskega ravnanja je tudi, da se izvajajo primerjalna analiza porabe energije (glede na proces) ter preventivni in korektivni ukrepi.

Uporaba

Sistem spremljanja se lahko uporablja za vsak prodajni koncept. Ob odsotnosti ustrezne strukture upravljanja poslovanja je treba nameniti dodatne vire. Pri tej praksi so lahko potrebna dodatna prizadevanja obstoječih trgovin.

Mala podjetja, ki upravljajo eno ali nekaj trgovin, bi morda potrebovala dobro strukturo upravljanja poslovanja in pristope deljene odgovornosti, da bi lahko vzpostavila in vzdrževala ustrezen sistem spremljanja. Pri uporabi te dobre prakse okoljskega ravnanja za obstoječe trgovine bi lahko prišlo do težav glede dostopnosti.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i4) Izvajanje sistema spremljanja (d/n).	(b3) Spremlja se 100 % trgovin in procesov, podatki o porabi energiji pa se sporočajo vsako leto (na podlagi rezultatov letnega energetskega pregleda) (*).
(i5) Odstotek trgovin, ki se spremljajo.	
(i6) Število procesov, ki se spremljajo.	
	(b4) Izvajajo se mehanizmi primerjalne analize.

(*) Opomba: V skladu z direktivo o energetske učinkovitosti morajo velika podjetja vsaka štiri leta opraviti energetske pregled, ki ga izvedejo kvalificirani strokovnjaki, pri čemer je treba prvi pregled opraviti do 5. decembra 2015.

3.1.6 Učinkovito hlajenje, vključno z uporabo hladilnih sredstev

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se v okviru sistema za hlajenje v trgovini z živili izvajajo ukrepi za varčevanje z energijo, kot je zlasti pokrivanje hladilnih vitrin s steklenimi pokrovi, kadar možnosti prihranka energije zagotavljajo pomembne okoljske koristi.

Dobra praksa okoljskega ravnanja je tudi, da se v trgovinah z živili uporabljajo naravna hladilna sredstva, kar bi znatno zmanjšalo vpliv na okolje, in preprečujejo uhajanja tako, da so naprave nepredušno zatesnjene in dobro vzdrževane.

Uporaba

Ta praksa se uporablja za trgovce z živili na drobno z znatno hladilno obremenitvijo. Za pokrivanje vitrin so lahko značilne kratke dobe povračila naložb (manj kot tri leta), če predvideni prihranki znašajo najmanj 20 %. Pokrivanje vitrin lahko vpliva tudi na toploto v trgovini in vlažnost notranjega okolja. Poleg tega lahko uporaba naravnih hladilnih sredstev v nekaterih okoliščinah delovanja trgovcev z živili na drobno poleg okoljskih koristi zagotavlja tudi manjšo porabo energije.

Uporaba za **mala podjetja** je lahko omejena na organizacije, ki uporabljajo komercialne sisteme za hlajenje, tj. priklopne sisteme in sisteme na daljavo.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b5) 100 % pokritih vitrin pri nizki temperaturi.
(i7) Specifična poraba energije za hlajenje na (dolžinski) meter vitrine na leto.	(b6) 100-odstotna uporaba hladilnih sob (npr. v trgovinah po načelu „cash and carry“) ali 100-odstotna pokritost hladilnih vitrin pri srednji temperaturi, če to lahko zagotovi prihranke energije v višini več kot 10 %.
(i8) Odstotek trgovin, ki uporabljajo naravna hladilna sredstva.	(b7) Specifična poraba energije za hlajenje (na dolžinski meter) v višini 3 000 kWh/m na leto.
(i9) Nadzor uhajanja (% hladilnega sredstva).	(b8) Splošna uporaba naravnih hladilnih sredstev.

3.1.7 Učinkovita razsvetljava

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se pripravijo strategije pametne razsvetljave z večjo učinkovitostjo in manjšo porabo, da se uporablja dnevna svetloba, ne da bi to vplivalo na prodajni koncept, ter da se uporabljajo inteligentni nadzor, ustrezna zasnova sistema in najučinkovitejše naprave za razsvetljavo, da bi se zagotovila optimalna osvetljenost.

Uporaba

Ta tehnika se uporablja za vsak prodajni koncept. To velja tudi za posebno razsvetljavo za tržne namene. Vendar je treba pozorno proučiti vpliv večje zasteklitve, ki omogoča večjo uporabo dnevne svetlobe, na toplotno ravnovesje v trgovini. Opredelitev strategije optimalne osvetljenosti in uporaba najučinkovitejših naprav lahko zagotovita prihranke v višini več kot 50 % v primerjavi s trenutno učinkovitostjo.

Uporaba sistemov pametne razsvetljave in učinkovitih naprav je izvedljiva tudi za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b9) Moč nameščene razsvetljave je manjša od 12 W/m ² za supermarkete in 30 W/m ² za specializirane trgovine ⁽¹⁾ .
(i10) Moč nameščene razsvetljave na m ² .	

⁽¹⁾ To merilo bi bilo treba obravnavati tudi z vidika meril EU za zelena javna naročila za notranjo razsvetljavo v trgovinah na drobno, ki znašajo 3,5 W/m²/100 lx (osnovna merila) ali 3,2 W/m²/100 lx (celovita merila). Glej: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/indoor_lighting.pdf

3.1.8 Sekundarni ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se v distribucijskih centrih izvajajo ukrepi za varčevanje z energijo, da se v okviru sistema okoljskega ravnanja redno pregleduje poraba energije, da se osebje usposablja na področju varčevanja z energijo ter da se obvešča o prizadevanjih organizacije za varčevanje z energijo znotraj same organizacije in zunaj nje.

Uporaba

Za vzpostavitev celovitega sistema za gospodarjenje z energijo, ki bi upošteval naprave, distribucijske centre, specifično porabo energije ali obveščanje in usposabljanje, ni nobene omejitve glede velikosti, vrste ali geografske lokacije trgovca na drobno.

Za mala podjetja so javna naročila učinkovitih naprav, usposabljanje osebja in obveščanje izvedljivi in dostopni ukrepi.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i1) Specifična poraba energije v trgovini na m ² (prodajne površine) na leto.	(b10) Spremlja se 100 % distribucijskih centrov, ki zagotavljajo storitve izključno trgovcu na drobno.
(i10) Moč nameščene razsvetljave in/ali naprave na m ² .	
(i11) Izvajanje sistema za gospodarjenje z energijo ⁽¹⁾ za spodbujanje nenehnega izboljševanja (d/n).	
(1) Sistem za gospodarjenje z energijo je lahko del sistema EMAS.	

3.1.9 Uporaba alternativnih virov energije

Dobra praksa okoljskega ravnanja po zmanjšanju potrebe po energiji je, da se v trgovinah vključi uporaba obnovljivih virov energije. Zadostitev potrebe po energiji z obnovljivimi viri energije zagotavlja znatne okoljske koristi. Vendar je ključno, da se najprej zmanjša potreba po energiji in poveča učinkovitost, kot je pojasnjeno v točkah 3.1.1 do 3.1.8, šele nato pa vključi uporaba obnovljivih virov energije za preostalo potrebo po energiji. Proučiti bi bilo treba tudi možnost uporabe toplotnih črpalk ter sistemov za sproizvodnjo toplotne in električne energije.

Uporaba

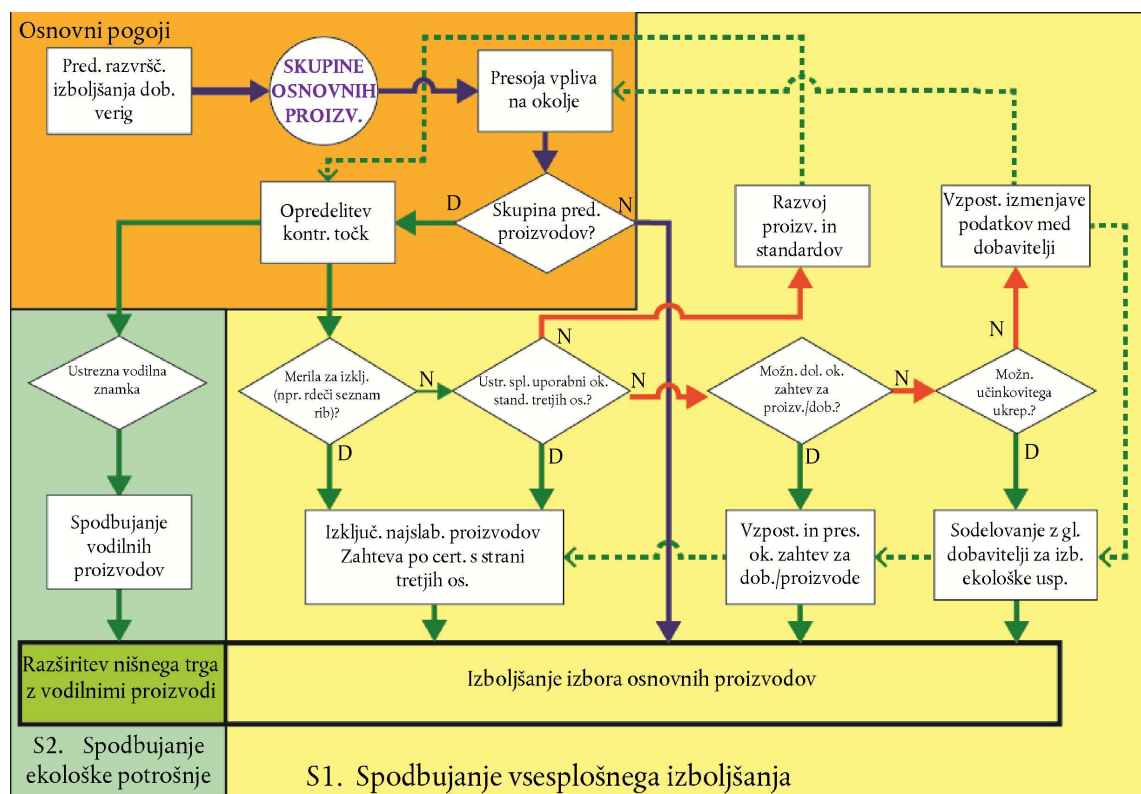
Načeloma se uporablja za vsako obliko trgovine. Pomembne omejitve so povezane z razpoložljivostjo obnovljivih virov energije, dostopnostjo talnih ali strešnih naprav ter stabilnostjo povpraševanja po sistemih za sproizvodnjo toplotne in električne energije.

Zeleni nakupi so lahko dobra rešitev za mikro podjetja. Uporaba obnovljivih virov energije ali drugih alternativnih virov je možna tudi za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i12) Specifična proizvodnja energije iz alternativnih virov na kraju samem ali v bližini na m ² prodajne površine glede na vir energije.	(b11) Skoraj nič-energijske stavbe (trgovine ali distribucijski centri), kadar lokalne razmere omogočajo proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na kraju samem ali v bližini.
(i13) Odstotek energije iz obnovljivih virov, proizvedene na kraju samem ali v bližini, v razmerju do porabe energije v trgovini ⁽¹⁾ .	
(1) Ali razmerje energije iz obnovljivih virov, proizvedene na kraju samem ali v bližini, v skladu s standardom prEN15603.	

3.2 Maloprodajna dobavna veriga

Slika 3.1

Predlagano zaporedje ključnih vprašanj in ukrepov (siva pravokotna polja), ki predstavljajo dobro prakso za sistematično izboljšanje dobavnih verig, razdeljeno na osnovne pogoje in dve strategiji (S1 in S2) ⁽¹⁾

3.2.1 Vključitev okoljske trajnosti dobavnih verig v poslovno strategijo in dejavnosti

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da vodstvo na najvišji ravni vključi okoljsko trajnost dobavnih verig v poslovno strategijo in da namensko vodstveno osebje (v idealnem primeru v namenski enoti) usklajuje izvajanje potrebnih ukrepov pri vseh maloprodajnih dejavnostih. Ukrepi bi morali biti usklajeni vsaj med posamezniki ali oddelki, odgovornimi za javna naročila, proizvodnjo, zagotavljanje kakovosti, prevoz in logistiko ter trženje. Pomembno je zlasti določiti količinsko opredeljene cilje v zvezi z okoljsko trajnostjo, o katerih je treba na široko obveščati in ki morajo imeti velik vpliv na poslovno odločanje, pri čemer ti cilji pričajo o ukrepih za izboljšanje okoljske trajnosti dobavnih verig in jih spodbujajo. Na sliki 3.1 je predlagano zaporedje ukrepov dobre prakse za sistematično izboljšanje dobavnih verig proizvodov, določenih po kronološkem vrstnem redu in glede na okoljsko uspešnost. Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se izvaja to zaporedje ukrepov (kar izraža tudi dobre prakse okoljskega ravnanja, opisane v nadaljevanju).

Uporaba

Vključitev strategije za okoljsko trajnostno dobavno verigo v strukturo upravljanja in dejavnosti trgovine na drobno je možna za vsakega trgovca na drobno. Za velike trgovce na drobno je ta dobra praksa okoljskega ravnanja bolj zapletena, pri čemer je za določitev okoljsko trajnostnih prednostnih nalog glede nabave potrebno obsežno usposabljanje in prestrukturiranje. Vključitev upravljanja okoljske trajnosti dobavnih verig v maloprodajne organizacije lahko izboljša dolgoročno gospodarsko uspešnost, in sicer tako, da krepi identiteto blagovne znamke z dodano vrednostjo ter zagotavlja učinkovito in trajnostjo dobavo proizvodov v prihodnosti.

⁽¹⁾ Osnovni proizvodi se nanašajo na proizvode z velikim obsegom prodaje (glede na vrednost).

Po drugi strani so prednostni proizvodi tisti z velikim obsegom prodaje (glede na vrednost) in velikim vplivom na okolje: ko trgovec na drobno opredeli svoje osnovne proizvode, se izvede presoja njihovega vpliva na okolje, pri čemer se upoštevajo le najpomembnejši proizvodi.

Za mala podjetja bi bilo take ukrepe mogoče razmeroma preprosto izvesti, pri čemer lahko pomenijo spremembo tržnega položaja, da bi se poudaril bolj trajnostni izbor proizvodov z dodano vrednostjo.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i14) Javno poročanje o količinsko opredeljenih poslovnih ciljih, posebej povezanih z izboljšanjem okoljske trajnosti dobavnih verig prednostnih proizvodov.	(b12) Sistematično izvajanje programov za izboljšanje dobavnih verig v vseh skupinah prednostnih proizvodov.
(i15) Prisotnost poslovne enote na visoki ravni, odgovorne za spodbujanje in usklajevanje ukrepov za okoljsko trajnost v dobavni verigi.	
(i16) Količinsko opredeljeni cilji v zvezi z notranjo uspešnostjo (npr. za posamezne zaposlene), posebej povezani z okoljsko trajnostjo dobavnih verig.	

3.2.2 Ocena dobavnih verig osnovnih proizvodov za opredelitev prednostnih proizvodov, dobaviteljev in možnosti za izboljšanje ter opredelitev učinkovitih mehanizmov za izboljšanje dobavnih verig proizvodov

Tako kot pri zaporedju dobrih praks okoljskega ravnanja, ki se uporabljajo za okoljsko izboljšanje maloprodajnih dobavnih verig (slika 3.1), bi morali trgovci na drobno s presojo vpliva dobavnih verig proizvodov na okolje opredeliti prednostne proizvode, procese in dobavitelje, v zvezi s katerimi so potrebne izboljšave, in sicer na podlagi obstoječih znanstvenih informacij, posvetovanja s strokovnjaki (npr. nevladnimi organizacijami) in orodij za oceno življenjskega cikla. Nato morajo trgovci na drobno opredeliti ustrezne možnosti za izboljšanje, ki so na voljo za skupine prednostnih proizvodov. Eden od pomembnih vidikov tega je opredelitev ustreznih splošno priznanih okoljskih standardov tretjih oseb, ki jih je mogoče uporabiti za prikaz višjih ravni okoljske uspešnosti dobaviteljev in/ali proizvodov. Uporaba in raven varstva okolja, ki ga zagotavljajo taki standardi, se zelo razlikujeta.

Nekateri standardi so široko uporabni (tabele 3.4 do 3.7), pri čemer je dobra praksa v zvezi z njimi ta, da se zagotovi, da so v skladu z njimi certificirani vsi dobavitelji/proizvodi. Z direktivo o označevanju z energijskimi nalepkami (Direktiva 2010/30/EU) je bil ustvarjen pravni okvir, ki tako potrošnikom kot trgovcem na drobno omogoča, da svoj portfelj proizvodov usmerijo v najvišji razred energetske učinkovitosti. Drugi standardi ne temeljijo na merilih, ki bi jih bilo mogoče na široko uporabljati za izboljšanje okoljske trajnosti vseh proizvodov in dobaviteljev, temveč je njihov namen opredeliti vodilne proizvode (tabela 3.3). Znak EU za okolje se na primer dodeli proizvodom z dokazano okoljsko uspešnostjo v življenjskem ciklu, ki je enaka najboljšim 10–20 % proizvodov v ustrezni kategoriji. Dobra praksa za zelo zahtevne standarde, kot so znaki za okolje ISO tipa I ⁽¹⁾ in ekološki standardi, je, da se spodbuja njihova uporaba med potrošniki.

Tabela 3.3

Nazorni in neizčrpn primeri vodilnih standardov za certificiranje „okoljskih proizvodov“ in skupin proizvodov, za katere se uporabljajo

Standard	Skupine proizvodov
Blue Angel Znak EU za okolje Nordic Swan Označevanje z energijskimi nalepkami EU (najvišji razred učinkovitosti)	neživilski proizvodi

⁽¹⁾ Znaki za okolje tipa I: okoljsko označevanje, certificirano s strani tretjih oseb (ISO 14024).

Standard	Skupine proizvodov
Ekološki standardi (v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 889/2008 ⁽¹⁾ in Uredbo Sveta (ES) št. 834/2007 ⁽²⁾). Vključujejo standarde GOTS, KRAV, Soil Association, BioSuisse itd.	živilski proizvodi in proizvodi iz naravnih vlaken
⁽¹⁾ Uredba Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora (UL L 250, 18.9.2008, str. 1). ⁽²⁾ Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 (UL L 189, 20.7.2007, str. 1).	

Za široko uporabne standarde se predlaga preprost sistem razvrstitve, ki bi se zgledoval po nekaterih pogosto uporabljenih standardih. V tabeli 3.4 so podrobno opisana predlagana merila, ki bi se v okviru standardov uporabljala za proizvode in njihovo proizvodnjo, da bi se lahko taki standardi šteli kot „osnovni“, „izboljšani“ ali „zgledni“.

Tabela 3.4

Predlagana merila za razvrstitev „osnovnih“, „izboljšanih“ in „zglednih“ standardov za proizvode, ki jih prodajajo trgovci na drobno

Osnovni	Izboljšani	Zgledni
— skladnost z lokalnimi predpisi — vodenje evidenc za pomembne okoljske vidike — izvajanje splošnega načrta upravljanja — v nekaterih primerih: izključitev najškodljivejših praks ali proizvodov — v nekaterih primerih: merila za nekatere redke pomembne okoljske vidike	— posebne prakse upravljanja, povezane z znatnim okoljskim izboljševanjem — skladnost s količinsko opredeljenimi merili okoljske uspešnosti — dokazano nenehno izboljševanje v določenem okviru	— posebne zahteve, ki obravnavajo pomembne okoljske vidike dovolj strogo in celovito, da je certificirane proizvode mogoče opredeliti kot okoljsko trajnostne

Primeri osnovnih, izboljšanih oziroma zglednih okoljskih standardov in skupin proizvodov, za katere se uporabljajo, so navedeni v tabelah 3.5, 3.6 oziroma 3.7.

Tabele 3.5, 3.6, 3.7 in 3.8 vsebujejo nazorne in neizčrpne primere, ki ne pomenijo uradne podpore „osnovnim“, „izboljšanim“ in „zglednim“ standardom za skupine proizvodov.

Tabela 3.5

Nazorni in neizčrpn primeri „osnovnih“ okoljskih standardov in skupin proizvodov, za katere se uporabljajo

Standard	Skupine proizvodov
GlobalGAP (Good Agricultural Practice – dobra kmetijska praksa) in primerjalni standardi	poljščine in živina
Oeko-Tex 1000	tekstilni izdelki
Certificiranje nacionalne/regionalne proizvodnje (npr. standard za certificiranje britanskega porekla Red Tractor)	vsi proizvodi
Rdeči seznam rib (izključitev)	ribe

Tabela 3.6

Nazorni in neizčrpn primeri „izboljšanih“ okoljskih standardov in pobud ter skupin proizvodov, za katere se uporabljajo

Standardi in pobude	Skupine proizvodov
BCI (Better Cotton Initiative – pobuda za boljši bombaž)	bombažni izdelki
BCRSP (Basel Criteria on Responsible Soy Production – baselska merila za odgovorno proizvodnjo soje)	soja (kot krmno živilo, ki podpira sektor mlečnih izdelkov, jajc in mesa)
BCI (Better Sugarcane Initiative – pobuda za boljši sladkorni trs)	sladkorni proizvodi
4C (Common Code for the Coffee Community Association – kodeks ravnanja za skupnost kave)	kava
Pravična trgovina	kmetijski proizvodi iz regij v razvoju
RA (Rainforest Alliance – združenje za pragozd)	kmetijski proizvodi iz tropskih regij
RSPO (Round Table on Sustainable Palm Oil – okrogla miza o trajnostnem palmovem olju)	proizvodi iz palmovega olja
PEFC (Programme for the Endorsement of Forestry Certification – program za spodbujanje certificiranja v gozdarstvu)	les in papir
RTRS (Round Table on Responsible Soy – okrogla miza o odgovorni proizvodnji soje)	soja (kot krmno živilo, ki podpira sektor mlečnih izdelkov, jajc in mesa)
UTZ	kakav, kava, palmovo olje, čaj

Tabela 3.7

Nazorni in neizčrpn primeri „zgodnjih“ okoljskih standardov in pobud ter skupin proizvodov, za katere se uporabljajo

Standard	Skupine proizvodov
FCS (Forest Stewardship Council – svet za nadzor gozdov)	les in papir
MSC (Marine Stewardship Council – svet za nadzor ribištva)	morski sadeži iz divjega ulova

Ob odsotnosti široko uporabljenih okoljskih standardov je dobra praksa trgovca na drobno, da v okviru pogodbenih sporazumov določi okoljska merila, ki obravnavajo okoljske kritične točke v dobavni verigi, ali ukrepa za izboljšanje uspešnosti dobavnih verig s širjenjem dobrih praks in primerjalno analizo okoljske uspešnosti.

Uporaba

Vsak trgovec na drobno lahko opredeli najučinkovitejše mehanizme za izboljšanje dobavne verige. Za velike trgovce na drobno s proizvodi lastne blagovne znamke je mogoče izvesti vse vidike te dobre prakse okoljskega ravnanja.

Za mala podjetja je ta tehnika omejena na opredelitev prednostnih proizvodov za urejanje izbire ali zelena javna naročila na podlagi certificiranja s strani tretjih oseb. Postopno izvajanje sistematičnega in ciljno usmerjenega pristopa ne vključuje znatnih odhodkov.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i17) Odstotek celotne prodaje, ki ga predstavljajo proizvodi iz dobavnih verig, ki so okoljsko izboljšane zaradi uporabe certificiranja, standardov trgovcev na drobno ali ukrepanja.	(b13) Izvajanje sistematične ocene (neodvisno ali prek konzorcijev) dobavnih verig osnovnih proizvodov.
(i18) Število dobavnih verig prednostnih proizvodov, ki so bile obsežno okoljsko izboljšane (izboljšani proizvodi predstavljajo vsaj 50 % vrednosti prodaje v skupini) z uporabo tehnik dobre prakse.	

3.2.3 Urejanje izbire in zelena javna naročila za skupine prednostnih proizvodov na podlagi certificiranja s strani tretjih oseb

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se izključijo najbolj netrajnostni proizvodi (npr. ogrožene vrste) in da se za proizvode, ki so bili opredeljeni kot prednostni za okoljsko izboljšanje, zahteva obsežno (tj. cilj 100-odstotnega deleža prodaje) certificiranje v skladu z okoljskimi standardi tretjih oseb. Okoljski standardi se uporabljajo za proizvode in/ali dobavitelje in so na splošno razvrščeni kot osnovni, izboljšani ali zgledni glede na stopnjo strogosti in celovitosti okoljskih zahtev (za nazorne in neizčrpne primere glej tabelo 3.8). Dobra praksa okoljskega ravnanja je tudi, da se uporabljajo najvišji splošno priznani okoljski standardi, ki so na voljo.

Tabela 3.8

Nazorni in neizčrpni primeri dobre prakse, ki podpirajo merila odličnosti za to dobro prakso okoljskega ravnanja v različnih skupinah proizvodov

Skupina proizvodov	Primeri dobre prakse (dejanski ali ciljni deleži prodaje za različne standarde)
kava, čaj	100 % za pravično trgovino; 100 % za 4C
sadje in zelenjava	100 % za GlobalGAP
maščobe in olja	100 % za RSPO; 100 % za RTRS
morski sadeži	100 % za MSC
sladkor	100 % za pravično trgovino
tekstilni izdelki	100 % za BCI
les in papir	100 % za FSC

Uporaba

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za vse trgovce na drobno. Merilo odličnosti je izraženo glede na proizvode lastne blagovne znamke, ki jih prodajajo veliki trgovci na drobno.

Mala podjetja brez skupin proizvodov lastne blagovne znamke bi se morala izogibati okolju škodljivim proizvodom (npr. ogroženim vrstam rib) in se zalagati s proizvodi z zaščitnim znakom, ki so bili certificirani v skladu z ustreznimi okoljskimi standardi (npr. tabela 3.3).

Okoljski standardi tretjih oseb morda ne obravnavajo vseh ustreznih okoljskih vidikov in procesov v dobavni verigi, okoljsko strogi in široko uporabni standardi pa niso na voljo za vse skupine proizvodov. Skupine proizvodov, ki niso navedene v tabeli 3.8, je mogoče določiti za izboljšanje dobavne verige z izvrševanjem zahtev glede proizvodov/dobaviteljev, ukrepanjem trgovcev na drobno (npr. s primerjalno analizo dobaviteljev) in spodbujanjem vodilnih „ekoloških proizvodov“, kot je opisano pri dobrih praksah okoljskega ravnanja v nadaljevanju.

Če je okoljsko certificiranje določeno kot merilo glede ustreznosti za naročilo, stroške skladnosti in certificiranja krijejo dobavitelji ter se ne prenesejo na trgovce na drobno. Vendar je dobra praksa, da trgovci na drobno podpirajo obstoječe dobavitelje pri certificiranju, pri čemer si v tem primeru stroške delijo. Za dobavitelje se lahko stroški skladnosti štejejo kot naložba v večje sprejemanje njihovih proizvodov na trgu in morebiti tudi v izvajanje cenovnih premij. Za trgovce na drobno se lahko dodatni stroški, povezani s to tehniko, izravnavajo z zmanjšanjem tveganja v dobavni verigi ter morebitnimi cenovnimi in tržnimi prednostmi.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i19) Odstotek prodanih proizvodov v posamezni skupini proizvodov, ki so certificirani v skladu s posameznim okoljskim standardom tretje osebe, glede na vrednost prodaje.	(b14) Trгоvec na drobno dokaže ustrezen napredek v okviru podrobnega načrta za doseganje 100-odstotnega certificiranja proizvodov lastne blagovne znamke v posameznih skupinah proizvodov, kot so na primer kava, čaj, maščobe in olja, sladkor ter tekstilni izdelki, v skladu z „izboljšanim“ okoljskim standardom (tabela 3.6).
(i20) Stopnja okoljske strogosti in celovitosti standarda tretje osebe, kot je na splošno izražena s kategorizacijo kot osnovni, izboljšani ali zgledni standard.	(b15) Trгоvec na drobno dokaže ustrezen napredek v okviru podrobnega načrta za doseganje 100-odstotnega certificiranja proizvodov skupin, kot so na primer morski sadeži, les in papir, v skladu z „zglednim“ okoljskim standardom (tabela 3.7).
(i21) Število skupin proizvodov, v katerih je več kot polovica prodanih proizvodov certificiranih v skladu z okoljskim standardom tretje osebe.	

3.2.4 Izvrševanje okoljskih zahtev za dobavitelje skupin prednostnih proizvodov

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se določijo okoljska merila za prednostne proizvode in njihove dobavitelje, usmerjena v okoljske kritične točke, ter da se dosega skladnost teh meril s presojo proizvodov in dobaviteljev.

Uporaba

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za velike trgovce na drobno in prednostne proizvode lastne blagovne znamke. Presoja okoljske uspešnosti dobaviteljev je mogoče vključiti v socialno presajo in sisteme za nadzor kakovosti proizvodov, da bi se čim bolj znižali dodatni stroški. Za dobavitelje se lahko stroški skladnosti izravnavajo z večjo varnostjo povpraševanja in večjo tržnostjo njihovih proizvodov ter morebitnimi cenovnimi premijami, ki jih lahko posledično izvedejo. Za trgovce na drobno se lahko stroški izravnavajo z manjšimi tveganji izgube ugleda in srednjeročnimi poslovnimi tveganji v dobavni verigi, povezanimi z netrajnostnimi praksami, ter s cenovnimi in tržnimi premijami, ki jih lahko posledično realizirajo.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se ne uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i22) Odstotek prodanih proizvodov lastne blagovne znamke v skupini proizvodov, ki izpolnjujejo določene okoljske zahteve.	(b16) 100 % prodanih proizvodov lastne blagovne znamke v skupini proizvodov je skladnih z določenimi okoljskimi zahtevami, ki so jih opredelili trgovci na drobno.
(i23) Okoljska uspešnost v skladu z navedenimi zahtevami.	
(i24) Cilji glede odstotka skladnosti za skupine proizvodov, pri katerih se izvaja program za splošno skladnost.	
(i25) Število skupin proizvodov, pri katerih je več kot polovica prodanih proizvodov skladnih z določenimi okoljskimi zahtevami.	

3.2.5 Spodbujanje izboljšanja uspešnosti dobaviteljev s primerjalno analizo in širjenjem dobrih praks

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se spodbuja izboljšanje dobaviteljev z vzpostavitvijo sistemov za izmenjavo informacij, ki jih je mogoče uporabiti za primerjalno analizo dobaviteljev, in širjenjem dobrih praks ravnanja. Slednji vidik lahko dobaviteljem pomaga pri skladnosti s standardi tretjih oseb in merili, ki so jih opredelili trgovci na drobno.

Uporaba

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za velike trgovce na drobno in prednostne proizvode lastne blagovne znamke. Trgovci na drobno lahko dobaviteljem ponudijo majhno cenovno premijo, da bi jih spodbudili k sodelovanju v programih za izboljšanje, ter krijejo stroške primerjave podatkov in širjenja tehnik dobre prakse ravnanja. Te stroške bi morale biti mogoče izravnati z manjšimi tveganji izgube ugleda in srednje-ročnimi poslovnimi tveganji v dobavni verigi, povezanimi z netrajnostnimi praksami, ter cenovnimi premijami, ki jih lahko trgovci na drobno posledično izvajajo. Dividende morebitnega opredeljenega izboljšanja učinkovitosti se lahko delijo s trgovci na drobno na podlagi pogodbenega sporazuma.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se ne uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i26) Odstotek prodanih proizvodov lastne blagovne znamke, ki izvirajo od dobaviteljev, ki sodelujejo v maloprodajnih programih za izboljšanje okoljske uspešnosti.	(b17) 100 % prodanih proizvodov lastne blagovne znamke v skupini proizvodov izvira od dobaviteljev, ki sodelujejo v maloprodajnih programih za izboljšanje okoljske uspešnosti.
(i27) Raven okoljske uspešnosti v skladu z navedenimi programi.	
(i28) Cilji glede odstotka sodelujočih dobaviteljev za skupine proizvodov, pri katerih se izvaja program za izboljšanje dobaviteljev.	
(i29) Število skupin proizvodov, pri katerih več kot polovica prodanih proizvodov izvira od dobaviteljev, ki sodelujejo v maloprodajnih programih za izboljšanje okoljske uspešnosti.	

3.2.6 Skupne raziskave in razvoj za spodbujanje splošnega izboljšanja dobavne verige in inovacij

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se strateško sodeluje z drugimi deležniki pri opredelitvi in razvoju možnosti za inovativno izboljšanje dobavne verige ter da se oblikujejo splošno priznani okoljski standardi.

Uporaba

Vsak velik trgovec na drobno z dobavnimi verigami proizvodov lastne blagovne znamke lahko sodeluje z raziskovalnimi inštituti in svetovalnimi podjetji za izboljšanje trajnosti dobavnih verig. Trgovci na drobno se lahko pri tovrstnih raziskavah in razvoju osredotočijo na skupine proizvodov, za katere ni nobenih tržno izvedljivih in široko uporabnih možnosti za izboljšanje. To prakso je mogoče šteti kot naložbo v zagotovitev trajnostnih in gospodarsko konkurenčnih dobavnih verig.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se ne uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i30) Odhodki za raziskave trajnostnih dobavnih verig (izraženi v razmerju do prometa).	—
(i31) Kvalitativna ocena, ali so raziskave usmerjene v možnosti za inovativne, nadgradljive in visoko potencialne možnosti za izboljšanje.	
(i32) Posamezne okoljske izboljšave, ki jih je mogoče pripisati izvajanju rezultatov raziskav.	

3.2.7 Spodbujanje vodilnih ekoloških proizvodov

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se spodbujajo vodilni certificirani ekološki proizvodi. Kampanje ozaveščanja, nabava, oblikovanje cen, določanje položaja proizvodov v trgovini in oglaševanje so pomembni sestavni deli te tehnike, ki jih je mogoče učinkovito izvajati z razvojem skupin ekoloških proizvodov lastne blagovne znamke.

Uporaba

Vsi trgovci na drobno se lahko zalagajo z vodilnimi ekološkimi proizvodi in spodbujajo njihovo uporabo. Veliki trgovci na drobno lahko to tehniko izvajajo obsežneje, in sicer z razvojem skupin ekoloških proizvodov lastne blagovne znamke. Stroške dobave, povezane z vodilnimi certificiranimi proizvodi, je mogoče prenesti na trgovce na drobno. Vodilni certificirani ekološki proizvodi so povezani z znatnimi cenovnimi premijami in višjimi stopnjami dobička. Za skupine ekoloških proizvodov lastne blagovne znamke je tudi verjetno, da bodo povečali skupno prodajo proizvodov lastne blagovne znamke trgovca na drobno, in sicer zaradi pozitivnega učinka sploševanja.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja tudi za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i33) Odstotek prodanih proizvodov v skupini proizvodov, ki so certificirani v skladu z vodilnimi zglednimi standardi.	(b18) 10 % prodanih proizvodov v skupinah živilskih proizvodov je certificiranih kot ekoloških.
(i34) Število skupin proizvodov, ki ponujajo vodilne ekološke proizvode.	(b19) 50 % prodanih bombažnih izdelkov je certificiranih kot ekoloških.
(i35) Obstoj obsežne skupine ekoloških proizvodov lastne blagovne znamke (d/n).	(b20) 10 % prodanih proizvodov v skupinah neživilskih proizvodov je certificiranih v skladu z uradnimi in preverjenimi znaki za okolje tretjih oseb v skladu z opredelitvijo znakov za okolje ISO tipa I.

3.3 Prevoz in logistika

3.3.1 Zelena javna naročila in okoljske zahteve za ponudnike prevoza

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se okoljska uspešnost in merila glede poročanja vključijo v javna naročila za prevozne in logistične storitve, ki jih ponujajo tretje osebe, vključno z zahtevami glede izvajanja dobrih praks okoljskega ravnanja iz tega dokumenta.

Uporaba

Vsi trgovci na drobno vsaj za del svojih prevoznih in logističnih dejavnosti najemajo tretje ponudnike, pri čemer lahko odločitve o najemu sklenejo v skladu z učinkovitostjo ali okoljskimi merili. Ne glede na to se z učinkovitejšimi prevoznimi in logističnimi dejavnostmi znižajo operativni stroški, pri čemer to zahteva učinkovito spremljanje in poročanje. Učinkoviti tretji ponudniki prevoza lahko trgovcem na drobno ponudijo cenejše storitve.

Mali trgovci na drobno so običajno odvisni od tretjih ponudnikov.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i36) Odstotek ponudnikov prevoza, ki so certificirani v skladu z okoljskimi standardi (vključno z registracijo v okviru programov za poročanje).	(b21) 100 % ponudnikov prevoznih in logističnih storitev upošteva:
(i37) Odstotek ponudnikov prevoza, ki upoštevajo posamezne okoljske zahteve ali dobre prakse okoljskega ravnanja iz tega dokumenta.	(i) okoljske standarde, preverjene s strani tretjih oseb;
	(ii) posamezne okoljske zahteve, ali
	(iii) dobre prakse okoljskega ravnanja iz tega dokumenta.

3.3.2 Spremljanje učinkovitosti in poročanje o učinkovitosti za vse prevozne in logistične dejavnosti

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se poroča o učinkovitosti in okoljski uspešnosti vseh prevoznih in logističnih dejavnosti med neposrednimi dobavitelji, distribucijskimi centri, trgovci na drobno in obrati za ravnanje z odpadki, in sicer na podlagi spremljanja notranjih dejavnosti in podatkov tretjih oseb.

Uporaba

Ta praksa se uporablja za vse trgovce na drobno. Poročanje o notranjih prevoznih in logističnih dejavnostih se bo uporabljalo le za velike trgovce na drobno. Učinkovito spremljanje in poročanje zahteva manjše naložbe v potrebne sisteme informacijske tehnologije in upravljanje, vendar omogoča opredelitev možnosti za izboljšanje učinkovitosti prevoznih in logističnih dejavnosti.

Za mala podjetja so za oceno emisij na voljo osnovni podatki o povprečnih faktorjih emisij za različne načine prevoza.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i38) Emisije pri prevoznih in logističnih dejavnostih v tonah ekvivalenta CO ₂ na leto.	(b22) Za 100 % prevoznih in logističnih dejavnosti med neposrednimi dobavitelji, trgovinami na drobno in obrati za ravnanje z odpadki, vključno z dejavnostmi, ki jih opravljajo tretji ponudniki prevoza, se sporočata naslednja kazalnika:
(i39) Število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na dostavljen m ³ ali paleto.	(i) odstotek prevoza po posameznih načinih prevoza;
(i40) Ali se za vse ustrezne prevozne in logistične dejavnosti sporočajo naslednji parametri:	(ii) število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na dostavljen m ³ ali paleto.
(i) število in odstotek km/tkm (tonski kilometri) po posameznih načinih prevoza;	(b23) Za vse notranje prevozne in logistične dejavnosti med neposrednimi dobavitelji, trgovinami na drobno in obrati za ravnanje z odpadki se sporočata naslednja kazalnika:
(ii) število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na dostavljeno tono, m ³ ali paleto.	(i) faktor obremenitve tovornjaka (% zmogljivosti glede na težo ali prostornino);
(i41) Ali se za vse notranje prevozne in logistične dejavnosti sporočata naslednja kazalnika:	(ii) število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na tkm.
(i) faktor obremenitve tovornjaka (% zmogljivosti glede na težo ali prostornino);	
(ii) število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na tkm.	

3.3.3 Vključitev učinkovitosti prevoza v odločitve glede nabave in zasnovo embalaže

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se učinkovitost prevoza vključi v odločitve glede nabave in zasnovo embalaže, in sicer na podlagi ocene življenjskega cikla proizvodov, nabavljenih iz različnih regij, in zasnove embalaže proizvodov, da se čim bolj poveča količina prevoznih enot.

Uporaba

Ta praksa se uporablja za velike trgovce na drobno s skupinami proizvodov lastne blagovne znamke. Zelo je odvisna od lokacije proizvodov in virov ter povezana s številnimi dejavniki glede nabave. Pri pakiranju se lahko s povečanjem količine pakiranega blaga znatno izboljša učinkovitost prevoza in posledično znižajo prevozni stroški.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se ne uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i39) Število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na dostavljen m ³ (ali paleto).	(b24) Sistematično izvajanje izboljšav pri pakiranju za čim večje povečanje količine ter izboljšanje učinkovitosti prevoznih in logističnih dejavnosti.
(i42) Razčlenitev po načinih prevoza.	
(i43) Število skupin proizvodov, pri katerih sta bila nabava ali pakiranje spremenjena posebej zaradi zmanjšanja vpliva prevoznih in logističnih dejavnosti ter življenjskega cikla na okolje.	
(i44) Sistematično izvajanje izboljšav pri pakiranju za čim večje povečanje količine ter izboljšanje učinkovitosti prevoznih in logističnih dejavnosti (d/n).	

3.3.4 Prehod na učinkovitejše načine prevoza

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se na čim daljših prevoznih razdaljah preide na učinkovitejše načine prevoza, kot so zlasti železnica, prevoz po plovni poti in večji tovornjaki, ter da se čim bolj zmanjša zračni prevoz tovora. Možnost takih prehodov je lahko omejena na primarno distribucijo, tj. od distribucijskih centrov dobaviteljev do distribucijskih centrov trgovcev na drobno, saj je na začetku in koncu poti pogosto nujen cestni prevoz. Zato je za modalne prehode potrebna optimizacija distribucijskih omrežij, da se omogočijo intermodalne povezave (npr. umestitev distribucijskih centrov z dostopom do železniških in vodnih omrežij). Ta tehnika vključuje prehod z manjših tovornjakov na večje, vključno s tovornjaki z dvonadstropnimi prikolicami, saj so veliki tovornjaki veliko učinkovitejši od majhnih. Modalni prehodi lahko vplivajo tudi na odločitve glede nabave proizvodov, kadar prevoz predstavlja pomemben sestavni del vplivov življenjskega cikla proizvodov na okolje (ob upoštevanju vseh ustreznih posledic življenjskega cikla).

Tabela 3.9

Razvrstitev načinov prevoza glede na prijaznost okolju (od najprijaznejšega proti najmanj prijaznemu)

Razvrstitev	Način prevoza
1	tovorni vlak
2	čezoceanska ladja
3	celinska plovna pot
4	velik tovornjak
5	srednje velik tovornjak
6	majhen tovornjak
7	zračni prevoz tovora

Uporaba

Vsi trgovci na drobno lahko sprejmejo ukrepe, da za prevoz proizvodov preidejo na manj onesnažujoče načine prevoza, vsaj kar zadeva velikost vozila, pri čemer lahko večina velikih trgovcev na drobno vsaj za določen del primarne distribucije preide s cestnega prevoza na železniški prevoz ali prevoz po plovni poti. Vendar bodo za doseganje obsežnih prehodov pri načinu prevoza maloprodajnega blaga s cestnega prometa na železniški promet in celinske plovne poti potrebne izboljšave nacionalnih železniških in plovni infrastrukture ter boljše čezmejno usklajevanje med upravljavskimi družbami. Zato lahko nacionalna prometna infrastruktura in politika (npr. oblikovanje cestnih pristojbin) znatno vplivata na možnosti trgovcev na drobno za izboljšanje načina prevoza in odločanje v zvezi s tem.

Ta praksa se ne uporablja za **mala podjetja**, razen če razpoložljive možnosti glede javnih naročil omogočajo izbiro učinkovitejših načinov prevoza za posamezne proizvode.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i45) Odstotek celotnega prevoza proizvodov (tkm), tj. od neposrednih dobaviteljev do trgovin, ki ga predstavljajo posamezni učinkovitejši načini prevoza.	(b25) Več kot 50 % celinskega prevoza od neposrednih dobaviteljev do distribucijskih centrov trgovcev na drobno (glede na vrednost prodaje) poteka po plovni poti/poteh/železnici (če to omogoča infrastruktura).
(i46) Odstotek mednarodnega prevoza proizvodov (tkm), ki ga predstavljajo posamezni učinkovitejši načini prevoza.	(b26) Več kot 99 % čezmorskega prevoza (glede na vrednost prodaje) poteka z ladjo.

3.3.5 Optimizacija distribucijskega omrežja

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se optimizira distribucijsko omrežje s sistematičnim izvajanjem najučinkovitejše od naslednjih možnosti: (i) strateška centralizirana vozlišča, ki omogočajo železniški prevoz in prevoz po plovni poti; (ii) konsolidacijske platforme, ter (iii) neposredne povezave.

Uporaba

Ta praksa se uporablja za velike trgovce na drobno z notranjimi prevoznimi in logističnimi storitvami ter tretje ponudnike prevoza, zlasti če nabava proizvodov poteka prek večjih razdalj. Ta praksa ne zahteva znatnih naložb. Vendar so znatne naložbe potrebne za gradnjo novih centralnih vozlišč, ki so povezana z železniškimi in vodnimi prometnimi omrežji. V obeh primerih se lahko z večjo učinkovitostjo pri natovarjanju in uporabo učinkovitejših načinov prevoza za večje razdalje znatno znižajo operativni stroški.

Ta praksa se ne uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i39) Število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na dostavljen m ³ (ali paleto).	(b27) Sistematična optimizacija distribucijskih omrežij z uvedbo strateških vozlišč, konsolidiranih platform in neposrednih povezav.
(i47) Število konsolidiranih platform ali strateških centralnih vozlišč ali neposrednih prevoznih poti, ki se uporabljajo.	
(i48) Odstotek zmanjšanja emisij toplogrednih plinov pri prevoznih in logističnih dejavnostih z izvajanjem posameznih možnosti za izboljšanje distribucijskega omrežja.	
(i49) Oddajanje prevoznih in logističnih dejavnosti v zunanje izvajanje tretjemu ponudniku z optimiziranim distribucijskim omrežjem (d/n).	
(i50) Sistematična optimizacija distribucijskih omrežij z uvedbo strateških vozlišč, konsolidiranih platform in neposrednih povezav (d/n).	

3.3.6 Optimizacija načrtovanja poti, uporabe telematike in usposabljanja voznikov

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se optimizira operativna učinkovitost z učinkovitim načrtovanjem poti, uporabo telematike in usposabljanjem voznikov. Učinkovito načrtovanje poti vključuje natovarjanje vozil za dostavo trgovinam z odpadki in pošilkami dobaviteljev za distribucijske centre ter nočne dostave za izogibanje prometnim zastojem.

Uporaba

Ta praksa se uporablja za vse proizvode, ki se dobavljajo velikim trgovcem na drobno z notranjimi prevoznimi in logističnimi storitvami, ter za tretje ponudnike prevoza. Usposabljanje voznikov običajno zagotovi prihranke goriva v višini 5 %. Optimizacija poti morda zahteva znatne naložbe v informacijsko tehnologijo, vendar lahko prispeva k znižanju stroškov naložb v infrastrukturo (saj je potrebnih manj tovornjakov) in znatnemu znižanju operativnih stroškov (stroškov goriva).

Ta praksa se uporablja tudi za **mala podjetja**, če imajo lastna prevozna sredstva (npr. dostavna vozila).

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i39) Število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na dostavljen m ³ (ali paleto).	(b28) 100 % voznikov se nenehno usposablja za učinkovito vožnjo ali pa se izvaja program za spodbujanje voznikov k učinkoviti vožnji.
(i51) Povprečni odstotek učinkovitosti pri natovarjanju za vozni park (zmožljivost glede na prostornino ali maso) ali povprečni odstotek pri praznih vožnjah za vozni park (prevoženi km pri tovornjakih) ali povprečno število gramov ekvivalenta CO ₂ na tkm za celotni vozni park.	(b29) Sistematična optimizacija načrtovanja poti z odvozom odpadkov in pošiljk dobaviteljev pri povratnih vožnjah za dostavo trgovinam, uporabo telematike ter podaljšanimi roki dostave.
(i52) Odstotek voznikov, ki se nenehno usposabljaajo za učinkovito vožnjo.	
(i53) Izvajanje programa za spodbujanje voznikov k učinkoviti vožnji (d/n).	
(i54) Odstotek zmanjšanja emisij toplogrednih plinov pri prevoznih in logističnih dejavnostih z izvajanjem posameznih možnosti (tj. odvoz odpadkov ali pošiljk dobaviteljev, telematika, programi za usposabljanje in spodbujanje voznikov, dostave zunaj delovnega časa).	
(i55) Sistematična optimizacija načrtovanja poti z odvozom odpadkov in pošiljk dobaviteljev pri povratnih vožnjah za dostavo trgovinam, uporabo telematike ter podaljšanimi roki dostave (d/n).	

3.3.7 Zmanjšanje vpliva cestnih vozil na okolje z odločitvami glede nakupa in spremembami v okviru nadgradnje

Dobra okoljska praksa je, da se zmanjša vpliv cestnih vozil na okolje z odločitvami glede nakupa in spremembami v okviru nadgradnje. To vključuje nakup vozil z alternativnim pogonom, učinkovitih vozil z nizko stopnjo onesnaževanja in vozil z nizko stopnjo hrupa, aerodinamične spremembe ter uporabo pnevmatik z nizkim kotalnim uporom.

Uporaba

Ta praksa se uporablja za vse proizvode, ki se dobavljajo velikim trgovcem na drobno z notranjimi prevoznimi in logističnimi storitvami, ter za tretje ponudnike prevoza. Za vozila, ki se uporabljajo na večjih razdaljah in pri večjih hitrostih (> 80 km/h), manjše naložbe v aerodinamične spremembe ter večje naložbe v nadgradnjo na bolj aerodinamične vlečne in priklopne enote zagotavljajo dobe povračila naložb do dveh let. Enake dobe povračila naložb veljajo za namestitve pnevmatik z nizkim kotalnim uporom. Vozila z alternativnim pogonom vključujejo veliko višje stroške naložb.

Ta praksa se uporablja tudi za **mala podjetja**, če imajo lastna prevozna sredstva (npr. dostavna vozila).

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i56) l/100 km (poraba goriva pri vozilih) ali število kilogramov ekvivalenta CO ₂ na tkm.	(b30) 100 % tovornjakov je skladnih s standardom EURO V (¹), njihova poraba goriva za težka tovorna vozila pa znaša manj kot 30 l/100 km.
(i57) Odstotek vozil v voznem parku za prevoz, ki so skladna z različnimi razredi EURO.	(b31) 100 % vozil, prikolic in opreme za natovarjanje je skladnih s standardi PIEK za hrup ali enakovrednimi standardi, ki omogočajo nočne dostave.
(i58) Odstotek vozil, prikolic in opreme za natovarjanje, ki so skladni s standardi PIEK za hrup ali enakovrednimi standardi, ki omogočajo nočne dostave.	(b32) Uporaba vozil s pogonom na alternativna goriva (zemeljski plin, bioplin, električna energija).
(i59) Odstotek vozil v voznem parku za prevoz, ki jih poganjajo alternativni viri goriva, vključno z zemeljskim plinom, bioplinom ali električno energijo.	(b33) 100 % vozil je opremljenih s pnevmatikami z nizkim kotalnim uporom.

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i60) Odstotek vozil v voznem parku za prevoz, ki so opremljena s pnevmatikami z nizkim kotalnim uporom.	(b34) 100 % vozil in prikolic je zasnovanih ali spremenjenih tako, da omogočajo večjo aerodinamičnost.
(i61) Odstotek vozil in prikolic v voznem parku za prevoz, ki so zasnovani ali spremenjeni tako, da omogočajo večjo aerodinamičnost.	

(¹) Standard EURO VI za emisije vozil je začel veljati konec leta 2012, zato se lahko v prihodnjih letih šteje kot merilo odličnosti.

3.4 Ravnanje z odpadki

3.4.1 Zmanjšanje količine odpadne hrane

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se vključijo okolju prijazne prakse za preprečevanje nastajanja odpadne hrane, kot so spremljanje, presoja, prednostno razvrščanje, logistična vprašanja, boljši mehanizmi za konzerviranje, nadzor temperature in vlažnosti v trgovinah, distribucijski centri in dostavni tovarnjaki, usposabljanje osebja, darovanje, svetovanje potrošnikom itd., ter da se preprečuje odlaganje odpadne hrane na odlagališča ali njeno sežiganje s fermentacijo.

Uporaba

To je stroškovno učinkovit ukrep, ki se uporablja za vse trgovce z živili na drobno ne glede na velikost ali državo članico. Vendar se lahko izvajajo politike za preprečevanje darovanja hrane in/ali odvracanje od tega.

Vsa **mala podjetja** lahko uporabljajo preventivne ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadne hrane. Stroški upravljanja bi se izravnali s prihranki pri stroških zaradi manj izgub proizvodov in manj nastalih odpadkov.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i62) Število kilogramov ali ton odpadne hrane (absolutna vrednost) na m ² ali milijon EUR prometa.	(b35) Nič odpadne hrane ni bilo poslano na odlagališča ali v sežigalnice.
(i63) Odstotek nastale odpadne hrane glede na skupno količino kupljenih živil.	
(i64) Število kilogramov ali ton živil, ki jim je potekel rok prodaje, vendar ne tudi rok trajanja in ki so bila darovana dobrodelnim ustanovam.	
(i65) Število kilogramov odpadne hrane, ki je bila poslana v obrate za predelovalne procese, kot je fermentacija.	
(i66) Število kilogramov odpadne hrane, ki je bila poslana na odlagališča ali v sežigalnice.	

3.4.2 Vključitev ravnanja z odpadki v dejavnosti trgovcev na drobno

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se vključijo prakse ravnanja z odpadki, kadar se daje prednost preprečevanju. Dobre prakse vključujejo:

— prakse notranjega upravljanja:

- ločeno zbiranje in posebna obdelava za ponovno uporabo: stiskanje, briketiranje papirja in plastičnih odpadkov, zamrzovanje odpadne hrane itd.,
- spremljanje nastajanja odpadkov,
- priprava embalažnih materialov za ponovno uporabo, kot so palete in plastične škatle za dobavitelje in distribucijske centre ter vitrine za trgovine in dostavo na dom,
- usposabljanje osebja;

- prakse upravljanja organizacije
- spremljanje odpadkov, nastalih v posameznih trgovinah glede na kategorijo in končni namembni kraj,
- izvajanje povratne logistike za ravnanje z embalažnimi materiali (za ponovno uporabo ali recikliranje), odpadno električno in elektronsko opremo ter drugimi odpadki (kot so nevarni odpadki) za dobavitelje, obrate za obdelavo in/ali distribucijske centre,
- sklepanje lokalnih in/ali regionalnih partnerstev za ravnanje z odpadki,
- obveščanje potrošnikov o odgovornem ravnanju z odpadki v gospodinjstvih.

Uporaba

Opisane tehnike se uporabljajo za vsakega trgovca na drobno. Dobre prakse bi morale ustrezati trgovcem na drobno, ki upravljajo znatno število trgovin in distribucijskih centrov. Viri, namenjeni učinkovitemu zmanjšanju odpadkov, bi bili gospodarsko upravičeni. Prevoz razsutega blaga nazaj k distribucijskim centrom bi omogočil znižanje stroškov obdelave v primerjavi s stroški, dogovorjenimi na lokalni ravni ali ravni trgovine.

Mala podjetja, ki proizvajajo veliko odpadkov, bi morala nameniti vire dobrim praksam ravnanja z odpadki in usposabljanju osebje na tem področju.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i67) Stopnji recikliranja in ponovne uporabe.	(b36) V trgovini je vzpostavljen sistem ravnanja z odpadki, katerega cilj je recikliranje ali ponovna uporaba 100 % sekundarnih embalažnih materialov.

3.4.3 Sistemi vračanja plastenek PET in PE ter rabljenih proizvodov

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se izvajajo sistemi vračanja in da se ti sistemi vključijo v logistiko družbe, na primer za plaste PET ali PE.

Uporaba

To dobro prakso okoljskega ravnanja lahko izvajajo trgovci z živili na drobno, zlasti velike verige. Ta praksa zahteva vire, vzdrževanje in opremo. V nekaterih državah (npr. na Nizozemskem, Švedskem in v Nemčiji) je že obvezna.

V primeru **malih podjetij** ta praksa zahteva dodatne vire za vsakdanje delovanje sistema vračanja.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i68) Odstotek stopnje recikliranja s strani potrošnikov glede na prodajo povratnih plastenek.	(b37) Stopnja vračanja plastenek s strani potrošnikov v višini 80 % brez povračila ali 95 % s povračilom.

3.5 Manjša uporaba papirja in uporaba certificiranega/recikliranega papirja za publikacije

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se zmanjša vpliv z zmanjšanjem porabe materialov, na primer z optimizacijo uporabe papirja za komercialne publikacije, ali uporabo okolju prijaznejšega papirja.

Uporaba

Od izvajanja te dobre prakse okoljskega ravnanja lahko imajo koristi vsi trgovci na drobno, zlasti velike verige, ki proizvajajo veliko tiskanih komercialnih publikacij. Praksa zmanjševanja porabe papirja lahko z ustreznim izvajanjem prispeva k prihrankom pri stroških.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i69) Odstotek uporabljenega papirja, ki je certificiran.	(b38) 100 % certificiranega/recikliranega papirja.
(i70) Gramatura uporabljenega papirja.	(b39) Gramatura je manjša od 49 gr/m ² .
(i71) Odstotek premazanega papirja.	(b40) Manj kot 10 % premazanega papirja.
(i72) Odstotek tiskarn, certificiranih v skladu s sistemom EMAS ali standardom ISO 14001.	(b41) 100 % tiskarn je certificiranih v skladu s sistemom EMAS/standardom ISO 14001.

3.6 Zbiranje in ponovna uporaba deževnice

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se na kraju samem zagotovijo zbiranje ter ponovna uporaba in/ali ponikanje deževnice s streh in parkirišč.

Uporaba

Trgovci na drobno lahko izvajajo to prakso v stavbah in/ali na parkiriščih, če jih imajo v lasti, in na krajih s praviimi pogoji. Uporaba te tehnike je lahko odvisna od podnebnih razmer in standardnega sistema za zbiranje deževnice v občini. Gre za stroškovno intenziven ukrep.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i73) Zbiranje in/ali ponikanje deževnice na kraju samem je vključeno v sistem gospodarjenja z vodnimi viri (d/n).	(b42) Zbiranje in/ali ponikanje deževnice na kraju samem je vključeno v sistem gospodarjenja z vodami.

3.7 Odprava plastičnih vrečk za enkratno uporabo ali drugi ukrepi za vplivanje na vedenje potrošnikov

Dobra praksa okoljskega ravnanja je, da se prek kampanj, kot je na primer kampanja za odpravo plastičnih vrečk, odgovornega oglaševanja in zagotavljanja informacij potrošnikom o dobrih praksah vpliva na potrošnike, da zmanjšajo svoj vpliv na okolje.

Uporaba

To prakso lahko izvajajo vsi trgovci na drobno. Za njeno izvajanje so glavni razlog običajno predpisi.

Ta dobra praksa okoljskega ravnanja se uporablja za **mala podjetja**.

Povezani kazalniki okoljske uspešnosti in merila odličnosti

Kazalniki okoljske uspešnosti	Merila odličnosti
(i74) Število razpoložljivih vrečk za enkratno uporabo pri blagajnah.	(b43) Brez razpoložljivih vrečk za enkratno uporabo pri blagajnah.

4. PRIPOROČENI KLJUČNI OKOLJSKI KAZALNIKI PO POSAMEZNIH SEKTORJIH

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
ENERGETSKA USPEŠNOST					
1. Specifična poraba energije	kWh/m ² na leto	Poraba energije (električne energije, toplote ali drugih goriv) na enoto prodajne površine na leto. Opombe: — Poraba energije iz obnovljivih virov se ne bi smela odšteti. — Za določitev prodajne površine (glede na višino in druge tehnične parametre) se lahko uporabljajo korekcijski faktorji. Pojem „prodajna površina“ bi moral opredeliti trgovec na drobno. — Ne priporoča se noben popravek v zvezi z odpiralnim časom. Sporočati bi bilo treba vrednosti letne porabe energije.	glede na posamezno trgovino (kraj), distribucijski center ali drugo in na ravni organizacije (skupna vrednost) glede na posamezen proces, pri katerem se porabi največ energije: toplota, električna energija za hlajenje (kadar je to primerno) in električna energija za vse druge uporabe	energetska učinkovitost	Specifična poraba energije na m² prodajne površine za ogrevanje, hlajenje in klimatizacijo v višini največ 0 kWh/m² na leto, če je mogoče uporabiti odpadno toploto. V nasprotnem primeru v višini največ 40 kWh/m² na leto za nove stavbe ter 55 kWh/m² na leto za obstoječe stavbe. (glej dobre prakse okoljskega ravnanja: 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4)
2. Specifična poraba energije za hlajenje (na dolžinski meter)	kWh/m na leto	Poraba energije sistema za hlajenje na dolžinski meter vitrine na leto. Opombe: — Se ne uporablja za trgovine brez hladilnih vitrin, kot so trgovine na drobno iz neživilskega sektorja.	glede na posamezno trgovino (kraj)	energetska učinkovitost	Specifična poraba energije centraliziranega sistema za hlajenje (na dolžinski meter) v višini 3 000 kWh/m na leto. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.1.6)
3. Gostota moči razsvetljave	W/m ²	Moč nameščene razsvetljave, ki izpolnjuje potrebe po osvetljenosti (osnovne in za namene predstavitve proizvodov), na enoto prodajne površine na leto.	glede na posamezno trgovino (kraj), distribucijski center ali drugo glede na površino trgovine in čas v dnevu, kadar je to ustrezno	energetska učinkovitost	Moč nameščene razsvetljave je manjša od 12 W/m² za supermarkete in manj kot 30 W/m² za specializirane trgovine.

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
		Opombe: — Gre za kazalnik, ki je povezan s konceptom zasnov in prodaje ter se uporablja za vse trgovce na drobno ne glede na velikost in vrsto. — Za določitev prodajne površine (glede na višino in druge tehnične parametre) se lahko uporabljajo korekcijski faktorji. Pojem „prodajna površina“ bi moral opredeliti trgovec na drobno. — Lumni na m² so dober tehnični kazalnik, vendar bi bilo treba okoljsko uspešnost meriti v smislu W/m². — Lahko se razlikuje znotraj trgovine (glede na oddelek) in med dnevom (glede na čas).			(glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.1.7)
4. Spremljanje porabe energije	%	Odstotek trgovin, ki se spremljajo v okviru sistema za gospodarjenje z energijo. Opombe: — Spremljanje bi moralo vključevati vse trgovine in najpomembnejše procese. — Zagotavljati bi bilo treba informacije o mehanizmih primerjalne analize, ki bi se začeli izvajati.	glede na posamezno trgovino (kraj) glede na proces	energetska učinkovitost	Spremlja se 100 % trgovin in procesov. Izvajajo se mehanizmi primerjalne analize. (glej dobre prakse okoljskega ravnanja: 3.1.5, 3.1.8)
5. Odstotek uhajanj hladilnih sredstev	%	Izguba hladilnih sredstev glede na skupno hladilno obremenitev obrata. Opombe: — Primerno za hlajenje živil v velikih obratih (centralizirani sistemi).	glede na posamezno trgovino (kraj), distribucijski center ali drugo in na ravni organizacije (skupna vrednost) glede na vrsto hladilnega sredstva	emisije	— (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.1.6)

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
		— Priporočljivo je, da se ta odstotek izračuna na podlagi letnih nakupov hladilnih sredstev. — Za obrate, ki uporabljajo naravna hladilna sredstva, to ni okoljsko pomembno.			
6. Odstotek trgovin, ki uporabljajo naravna hladilna sredstva	%	Odstotek trgovin, ki uporabljajo naravna hladilna sredstva, glede na skupno število trgovin, ki imajo hladilne vitrine. Opombe: — Primerno za trgovce z živili na drobno, ki imajo hladilne vitrine.	na ravni organizacije	emisije	Splošna uporaba naravnih hladilnih sredstev. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.1.6)

USPEŠNOST DOBAVNIH VERIG

7. Sistematično izvajanje programov za izboljšanje dobavnih verig v vseh skupinah prednostnih proizvodov	(d/n)	Ta kazalnik kaže na to, ali se za skupine prednostnih proizvodov sistematično izvajajo programi za izboljšanje dobavnih verig. Opombe: — Uporablja se za vse trgovce na drobno ne glede na velikost. — Za mala podjetja se to nanaša na uporabo zelenih javnih naročil in spodbujanje okolju prijazne potrošnje. — Za velike trgovce na drobno, ki prodajajo proizvode zasebne znamke, je možna višja raven vključevanja trajnosti dobavnih verig v poslovno strategijo.	na ravni organizacije, glede na dobavno verigo proizvodov	Izboljšave okoljske uspešnosti dobavnih verig zajemajo: energetsko učinkovitost učinkovitost porabe materialov vodo odpadke biotsko raznovrstnost emisije	Sistematično izvajanje programov za izboljšanje dobavnih verig v vseh skupinah prednostnih proizvodov. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.2.1)
--	-------	--	---	--	---

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
8. Izvajanje sistematične ocene (neodvisno ali prek konzorcijev) dobavnih verig osnovnih proizvodov	(d/n)	Ta kazalnik se nanaša na presojo vplivov dobavnih verig na okolje in opredelitev učinkovitih mehanizmov za izboljšanje dobavnih verig proizvodov. Opombe: — Za ocenjevanje proizvodov bi bilo treba sporočati podatke o okoljskih obremenitvah v življenjskem ciklu (ekvivalent CO_2, kg ekvivalenta SO_x, kg ekvivalenta VOC, kg ekvivalenta 1,4-DCB, kg ekvivalenta Sb, m^3 vode, kg ekvivalenta PO_4), pritiskih na biotsko raznovrstnost in lokacijskih pritiskih na vodo, izraženih glede na maso proizvoda ali, kadar je to bolj natančno, glede na funkcionalno enoto. — Proizvodi z visoko stopnjo prodaje bi morali veljati za osnovne proizvode in imeti prednost pri oceni.	na ravni organizacije, glede na dobavno verigo proizvodov	Izboljšave okoljske uspešnosti dobavnih verig zajemajo: energetsko učinkovitost učinkovitost porabe materialov vodo odpadke biotsko raznovrstnost emisije	Izvajanje sistematične ocene (neodvisno ali prek konzorcijev) dobavnih verig osnovnih proizvodov. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.2.2)
9. Stopnja izboljšanja proizvodov	Odstotek prodaje proizvodov, certificiranih v skladu z določeno ravno okoljske uspešnosti	Upoštevati bi bilo treba naslednje stopnje. Odstotek prodaje: — proizvodov, certificiranih v skladu z okoljskimi standardi tretje osebe, — proizvodov zasebne znamke, ki izpolnjujejo okoljske zahteve, ki so jih opredelili trgovci na drobno, — živilskih proizvodov, certificiranih kot ekoloških, — bombaža, certificiranega kot ekološkega, — neživilskih proizvodov z znaki za okolje.	na ravni organizacije, glede na skupino proizvodov	Okoljski standardi obravnavajo: energetsko učinkovitost učinkovitost porabe materialov vodo odpadke biotsko raznovrstnost emisije	100 % proizvodov v skupini proizvodov je certificiranih v skladu z okoljskimi standardi tretje osebe. 100 % prodanih proizvodov zasebne znamke v skupini proizvodov je v skladu z okoljskimi standardi, ki so jih opredelili trgovci na drobno. 10 % prodanih proizvodov v skupinah živilskih proizvodov je certificiranih kot ekoloških. 50 % prodanih bombažnih izdelkov je certificiranih kot ekoloških.

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
					10 % prodanih proizvodov v skupinah neživilskih proizvodov je certificiranih v skladu z uradnimi znaki za okolje (ISO tipa I). (glej dobre prakse okoljskega ravnanja: 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4, 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7)

USPEŠNOST PREVOZA IN LOGISTIKE

10. Specifična poraba energije pri prevozu	MJ/tkm	Neposredna poraba goriva na prevožen tonski kilometer za celoten prevoz in glede na način prevoza za primerjavo modalnih možnosti. Opombe: — Na podlagi energijske vsebnosti goriva. — Za električno energijo: na podlagi primarne energije za proizvodnjo električne energije (npr. pomnoži se z 2,7).	na ravni organizacije glede na način prevoza in glavno pot	energetska učinkovitost učinkovitost porabe materialov	— (glej dobre prakse okoljskega ravnanja: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7)
11. Specifične emisije toplogrednih plinov pri prevozu (glede na količino proizvodov in dolžino poti)	kg ekvivalenta CO ₂ /tkm	Ta kazalnik kaže na okoljsko uspešnost prevoznih dejavnosti. Opombe: — Za fosilna goriva: na podlagi emisij neposrednega zgorevanja, posrednega izkoriščanja in predelave. — Za električno energijo: na podlagi povprečnih emisij toplogrednih plinov pri pridobivanju električne energije v posamezni državi. — Za biogoriva: na podlagi ocene emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu za zadevni vir goriva.	na ravni organizacije glede na način prevoza in glavno pot glede na vrsto goriva	učinkovitost porabe materialov emisije	— (glej dobre prakse okoljskega ravnanja: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7)

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
12. Specifične emisije toplogrednih plinov pri prevozu (glede na količino proizvodov)	kg ekvivalenta CO ₂ na dostavljen m ³ (ali paleto) kg ekvivalenta CO ₂ na tono dostavljenih proizvodov	Ta kazalnik kaže na končni vpliv prevoznih dejavnosti na okolje. Ta kazalnik izraža dolžino poti pri prevozu proizvodov. Emisije so manjše, če se proizvodi nabavljajo lokalno/regionalno. Opombe: — Za fosilna goriva: na podlagi emisij neposrednega zgorevanja, posrednega izkoriščanja in predelave. — Za električno energijo: na podlagi povprečnih emisij toplogrednih plinov pri pridobivanju električne energije v posamezni državi. — Za biogoriva: na podlagi ocene emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu za zadevni vir goriva.	na ravni organizacije glede na način prevoza in glavno pot glede na skupino proizvodov	učinkovitost porabe materialov emisije	— (glej dobre prakse okoljskega ravnanja: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7)
13. Odstotek prevoza po plovnihih poteh/železnici od neposrednih dobaviteljev do distribucijskih centrov trgovcev na drobno	%	Ta kazalnik kaže na delež učinkovitejših načinov prevoza glede na skupne prevozne dejavnosti trgovca na drobno. Opombe: — Odstotek prevoza glede na način prevoza se lahko izračuna na podlagi tkm ali vrednosti prodaje. — Trgovci na drobno bi morali razlikovati med prevozom po celine (ceste, železnica, celinske plovne poti) in čezmorskim (pomorskim, zračnim) prevozom. — Ta kazalnik se uporablja za proizvode, ki se nabavljajo po daljših poteh.	na ravni organizacije glede na glavno pot ali vsaj ob razlikovanju med prevozom po celine in čezmorskim prevozom	energetska učinkovitost učinkovitost porabe materialov	Več kot 50 % prevoza po celine od neposrednih dobaviteljev do distribucijskih centrov trgovcev na drobno (glede na tkm ali vrednost prodaje) poteka po celinskih plovnihih poteh/železnici (če to omogoča infrastruktura). Več kot 99 % čezmorskega prevoza (glede na vrednost prodaje) poteka z ladjo. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.3.4)

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
14. Sistematična optimizacija načrtovanja poti	(d/n)	Ta kazalnik izraža, ali je trgovec na drobno sistematično optimiziral svoja distribucijska omrežja z uvedbo strateških vozlišč, konsolidiranih platform in neposrednih povezav. To vključuje odvoz odpadkov in pošiljk dobaviteljev pri povratnih vožnjah za dostavo trgovinam, uporabo telematike ter podaljšane roke dostave.	na ravni organizacije	energetska učinkovitost učinkovitost porabe materialov	Sistematična optimizacija načrtovanja poti. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.3.5, 3.3.6)
15. Odstotek vozil, ki so v skladu s standardi EURO V	%	Opombe: — Uporablja se za velike trgovce na drobno z notranjimi prevoznimi in logističnimi storitvami ter tretje ponudnike prevoza. — Spremljati bi bilo treba tudi porabo goriva pri vozilih (l/100 km), če je to mogoče.	na ravni organizacije	emisije	100 % tovornjakov je v skladu s standardi EURO V. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.3.7)

RAVNANJE Z ODPADKI

16. Nastajanje odpadkov	kg na leto tone na leto kg/m ² na leto	Teža proizvedenih odpadkov na leto. Opombe: — Izrazi se lahko glede na enoto prodajne površine. — Spremljati bi se moralo ločeno za različne vrste odpadkov.	na ravni organizacije glede na vrsto odpadkov: npr. odpadna hrana, plastika, papir in karton, les, kovina, nevarni materiali itd. glede na končni namen: ponovna uporaba, zunanje recikliranje, fermentacija, darovanje itd.	odpadki	— (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.4.1, 3.4.2)
-------------------------	---	---	---	---------	--

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
17. Odstotek odpadne hrane, poslana na odlagališča ali v sežigalnice	%	Odstotek odpadne hrane, ki se ne pošlje v obrate za predelovalne procese, kot je fermentacija, od skupne količine nastale odpadne hrane.	na ravni organizacije	odpadki	0 % odpadne hrane, poslana na odlagališča ali v sežigalnice. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.4.1)
18. Stopnja recikliranja sekundarne embalaže	%	Teža recikliranih materialov glede na skupno količino odpadkov. Opombe: — Nekateri trgovci na drobno vključijo količino ponovno uporabljenih materialov. Pri poročanju o tem kazalniku bi bilo treba to jasno navesti.	na ravni organizacije	učinkovitost porabe materialov odpadki	V trgovini je vzpostavljen sistem ravnanja z odpadki, katerega cilj je recikliranje ali ponovna uporaba 100 % sekundarnih embalažnih materialov. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.4.2)
19. Stopnja vračanja embalaže in rabljenih proizvodov	%	Stopnja vračanja embalaže proizvodov, kot so plastenke, in rabljenih proizvodov, kot so baterije in elektronska oprema, s strani potrošnikov glede na skupno prodajo takih proizvodov. Opombe: — Za sisteme vračanja plasten PET in PE bi bilo treba stopnjo vračanja izmeriti glede na prodane povratne plastenke.	glede na vrsto povratne embalaže/povratnega proizvoda	učinkovitost porabe materialov odpadki	Stopnja vračanja s strani potrošnikov v višini 80 % brez povračila. Stopnja vračanja s strani potrošnikov v višini 95 % s povračilom. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.4.3)
PORABA MATERIALOV, RAZEN HLADILNIH SREDSTEV					
20. Certificiran ali recikliran papir za komercialne publikacije	%	Odstotek certificiranega (npr. FSC) ali recikliranega papirja, uporabljenega za komercialne publikacije.	—	učinkovitost porabe materialov odpadki	100 % certificiranega ali recikliranega papirja. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.5)

Kazalnik	Skupne enote	Kratek opis	Priporočena najnižja stopnja spremljanja	Povezan glavni kazalnik v skladu s Prilogo IV k Uredbi (ES) št. 1221/2009 (oddelek C.2)	Merilo odličnosti in povezane dobre prakse okoljskega ravnanja
GOSPODARJENJE Z VODAMI					
21. Trgovine, ki zbirajo deževnico	%	Odstotek trgovin, ki imajo sisteme za zbiranje in/ali ponikanje deževnice.	—	voda	Zbiranje in/ali ponikanje deževnice na kraju samem sta vključena v sistem gospodarjenja z vodami. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.6)
VEDENJE POTROŠNIKOV					
22. Število vrečk	#	Število plastičnih vrečk, danih ali prodanih pri blagajnah. Opombe: — Število brezplačnih plastičnih vrečk za enkratno uporabo bi moralo biti nadzorovano, pri čemer enako velja za število plastičnih vrečk za enkratno uporabo, prodanih ali danih za promocijske namene, ali število prodanih plastičnih vrečk za večkratno uporabo. — Sporoča se lahko glede na posameznega potrošnika ali 1 000 potrošnikov ali enoto prometa.	brezplačne plastične vrečke za enkratno uporabo, brezplačne biološko razgradljive plastične vrečke za enkratno uporabo, prodane plastične vrečke za enkratno uporabo, prodane vrečke za večkratno uporabo	učinkovitost porabe materialov odpadki	Brez razpoložljivih vrečk za enkratno uporabo pri blagajnah. (glej dobro prakso okoljskega ravnanja: 3.7)